

Prvi maj je delavstvu po svetu simbol solidarnosti in vere v nov svet — v socializmu. Mnogokje si ga že gradi in zmaguje vzlic silnim naporom starega reda, da ga prepreči.

Španija v politiki zapadnih sil sedaj zelo sporna točka

Francov zaupnik Lequerica v Washingtonu baje "dobro opravil". — Bojazen zapadnih socialističnih strank pred novim fašizmom. — Saragat je govoril

Pred tremi leti so Mussolinija ubili in ga nato še obesili. Hitler pa si je na podlagi raznih govoric sam vzel življenje. Pa so v demokracijah zapadnih sil vzklicali, da je fašizma konec. A izkazalo se je, da še živi in se pripravljaja na razmah.

Mnogo razočaranj

Najbolj seveda je slovel v boju proti fašizmu pokojni predsednik Roosevelt. Boril se je proti njemu do zadnjega. Toda on je bil eden, njegova stranka pa je bila reakcionarna predno jo je on prevzel in postala je po njegovi smrti spet taka kot prej. Republikanska kajpada ni nič boljša.

To je pokazala — oziroma obe stranki sta pokazali, kakšno je njuno stališče z ozirom na fašizem, ko je poslanska zbornica zveznega kongresa z veliko večino bila za pritegnitev fašistične Španije v Marshallov plan.

Ker bi sedanja angleška in ne francoska vlada, niti ne belgijska ne mogle pritrđiti v tak predlog, so v zveznem kongresu sklep za takojšen sprejem Francove Španije v ameriški ekonomski in bojni načrt za enkrat opustili. A migljaj je Evropi dan, da jo ameriški vladujoči sloj hoče zraven.

To je razočaralo mnoge, ki so bili navajeni poslušati ameriški radio in klic v boj za demokracijo in proti "totalitarstvu", niso pa vedeli, kakšne zvoke ima druga plat zvona. Sedaj se jim je posvetilo in jih skrbi.

Na konferenci S-D v Parizu malo navdušenja

Posebno v zadregi so socialdemokratske in socialistične stranke onih dežel, ki spadajo v zapadni blok. Vse so za Marshallov plan, toda pogojno, da res gre le za obnovo in utrđitev ekonomije v zapadni Evropi na način, da bo demokracija zavarovana in da ni vse te le priprava na novo vojno.

Sestnajst teh strank je imelo minuli teden konferenco v Parizu, ki je trajala uradno dva dni, zasebni sestanki pa so se vršili ves teden. Izmed teh strank jih je 14 zastopanih bodisi v koalicijskih vladah, ali pa imajo vlado popolnoma v svojih rokah, kot n. pr. na Angleškem, Švedskem itd.

Na tej konferenci je bil delegat tudi glavni voditelj socialistične delavske stranke v Italiji, ki se je od svoje matice lani, oziroma še predlanski ločila zaradi svojega nasprotovanja

sodelovanju s komunisti. Njegovo ime je Giuseppe Saragat. Prava italijanska socialistična stranka, katere voditelj je Pietro Nenni, ni bila zastopana. V minulih volilnih kampanjih v Italiji je bila združena s komunisti in par drugimi strankami v zedinjenemu ljudskemu bloku.

Svarilo pred nevarnostjo fašizma

G. Saragat, ki je v volilnem boju rohnol zoper taktiko komunistov in svojih bivših kolegov socialistov, je v socialističnem glasilu v Parizu imel objavljen intervju, v katerem je pojasnil, da je njegovo nasprotje do komunistov zgolj ker je proti diktaturam, a ne radi socializmu. On je, kot naglašajo njegovi sovrstniki, za demokracičen socializem.

Kar je diplomat v tujih deželah v Parizu ob tej priliki zanimalo, je bila posebno Saragatova izjava proti fašizmu in proti Francovi Španiji. "Vse preveč krogov se pod krinko borbe proti komunizmu v resnici prizadeva fašizirati Evropo in ostali svet." To je lahko šlo na račun posebno Zed. držav, ki so španiskemu diktatorju najbolj prijazne in bi bil že s svojo deputacijsko član Zdrženih narodov in udeležen v Marshallovem planu, ako ne bi bilo tako močne opozicije proti njemu.

Angleška vlada bi Franca v svojo družbo ne mogla sprejeti

(Konec na 5. strani.)

Praznik mednarodnega delavstva—naš vedno svež PRVI MAJ!

Bili so dnevi, ko so delavci vsakega prvega maja padali po ulicah — tisti namreč, ki so si upali iz hiš.

Danes in že dolgo tega je drugače.

Prvi maj je danes zares delavski MEDNARODNI praznik.

Neglede kako slabo so izpadle volitve za ljudsko fronto v Italiji — PRVI MAJ je letos v nji prvič od kar je padel Mussolini, zares DELAVSKI praznik.

Sovjetska unija, Romunija, Madžarska in Bolgarija ga raznujejo. Prva, od kar se je v nji izvršila socialna revolucija, ostale tri pravzaprav letos šele prvič SVOBODNO.

Jugoslavija, Čehoslovaška, Albanija in ostale države v sovjetskem orbitu bodo praznovala letošnji prvi maj v znamenju svojih ekonomskih načrtov, ki jih izvajajo, da se ognejo iz objema ekonomskih klešč zapadnega bloka.

Prvi maj je bil dolgo zgolj glas protesta zatiranih, ponižanih, teptanih delavskih množic.

Danes tega ni več. Kajti delavske množice v nekaterih državah sedaj že uvajajo socializem, v mnogih drugih pa so toliko močne, da se jih kapitalizem ne upa več tlatiti in jim daje koncesije.

Prvi maj v Zed. državah ne bo praznovan demonstrativno kot je bil v času Eugena V. Debsa in njegovih tovarišev — a vendar čuti silo tega praznika prav tako konservativna skupina AFL kakor jo čuti CIO. Proti unijam slednje je baš sedaj kapitalizem v silni ofenzivi, neglede kako se hočejo oprati "madežev rdečkarstva".

V Franciji je prvi maj praznik neglede na razprtije v delavskem razredu in simbol prvega maja bo francoske delavske struje prej ali slej primoral v solidarnost. Tiste, katere je na bodo hotele, bodo šle v pozabnost, kakor v Italiji, v Zed. državah in kjerkoli.

Prvi maj predstavlja enoten svet. Svet za ljudi, ne za pijavke, svet za mir, ne za vojne dobičkarje.

Za tak svet smo delovali, za tak svet smo danes in za tak svet se bomo borili, v bodoče.

Paketi v Francijo večinoma pokradeni

Iz poštnih poročil je razvidno, da 30 odstotkov reliefnih paketov, poslanih v Francijo, ne doseže naslovljenec. Pokradejo jih deloma v pristaniščih, druge na železnih ali pa na oddajnih postajah. In iz mnogih ostalih, ki jih naslovljenci še dobe v roke, pa je napol ali docela izpraznjenih in natlačenih s cunjami v nadomestilo.

To stanje v Franciji traja od kar je konec vojne. In pošljatelji si mislijo, čemu bi pošljali za tatove! In tako je vsa Francija na škodi. Vladi vlad tega zelo kritizirajo, a izgleda, da je nezmožna ali pa brez volje ustavititi to organizirano tatinstvo.

Italija, ki je tudi pod "krščansko demokratsko" vlado, kakor Francija, je v tatinstvu na enako mestu kakor Francija. A paketi, ki jih ljudje pošljajo v "brezbožne" sovjetske satelite, n. pr. v Jugoslavijo, pa so naslovljenecem gotovo dostavljeni.

Ustanovni kongres demokratičnih žena

V dneih 6. do 9. marca je bil v Trstu ustanovni kongres Antifašistične slovansko-italijanske ženske zveze. Ob sklepu kongresa je bil izvoljen Glavni svet te zveze ter novi Izvršilni odbor. Pred tisoč delegatkami z vsega Tržaškega ozemlja so se vrstile številne delegacije iz vasi, krožkov, tovarn, uradov, bolnišnic itd. Na kongresu je bil iznova poudarjen pomembni delež, ki si ga je priborila primorska žena v borbi proti fašizmu: 1850 deportiranih žena, 150 padlih v borbi, po osvoboditvi je bila ena žena ubita po civilni policiji, tri težko ranjene, 50 poškodovanih zaradi pretepanja po policiji, 195 pa aretiranih.

Na svojem ustanovnem kongresu so se zavzele tržaške antifašistične žene za enako plačilo, ki naj ga uživajo žene za enako delo, za zaščito otrok, in za nadzorstvo nad cenami.

Kdo kontrolira angleško delavsko stranko

Dne 16. maja se bo vršila letna konferenca angleške delavske stranke. Ena izmed vprašanj na nji bo, da-li je delavska vlada dolžna izvrševati sklepe, ki se jih sprejema na nji, ali pa jih lahko poljubno krši. Ena struja trdi, da so sklepi obvezni samo za eksekutivno delavsko stranko, ne pa za vlado, ki se mora ravnati po okoliščinah in je vsled tega bolj odgovorna klubu poslancev delavske vlade v parlamentu kakor pa stranki sami.

Kot izgleda iz vladnih dejanj zadnjih par let, od kar je na krmilu, so ji pravzaprav delavski poslanci odgovorni, ne pa vlada njim. Kajti izvršni dejanje, pa pravita Attlee in Bevin: "Odobrite, ali pa bo vlada resignirala in pred sabo boštem imeli nove volitve v parlament."

Največ kritike v delavskih krogih proti Attleju in Bevinu je vsled njune politike v Grčiji in pa slepemu posnemanju ameriške vnanje politike. Kritizirana sta bila že mnogo vsled podpiranja sedanjega turškega režima, in pa ker sta zanemarila socialni program delavske stranke. Ta je določal podružaljenje jeklarske industrije, socialno zdravstvo in mnogo drugih ljudstvu koristnih točk, ki so skoro vse ostale na polici, ali pa so le polovično izvršene.

Ker sta se Attlee in Bevin tako tesno spojila s Trumanovo administracijo, in ker oba, s Churchillom vred, smatra, da bo mogoče britanskemu imperiju živeti samo še z ameriško pomočjo, si kakega radikalizma na Angleškem od njene sedanje vlade pač ne moremo predstavljati. Jasno pa je, da je angleška diplomacija bolj in bolj podložna in udinjana ameriški vnanji politiki.

Skupina delavskih poslancev, ki šteje okrog 50 do 60 oseb — odvisno je, o kakem vprašanju razpravlja, kritizira navezanost angleške vlade na Washington in grajala je tudi ameriško ter angleško umešavanje v nedavne volitve v nov italijanski parlament.

Eksekutiva delavske stranke jim je zapretila z disciplino. A disciplina ne bo izbrisala resnice, da je velik del poslancev delavske stranke, in še večji del pa delavcev, s politiko, ki jo uganjata doma in v inozemstvu Attlee in Bevin, nezadovoljni.

Biblija dobila nove platnice

Hotel Stevens v Chicagu, ki ima dva tisoč sob, je dobil dva tisoč izvodov svetega pisma s takimi platnicami, ki se ne umazejo tudi ako kdo postavi kozarec kake alkoholne pijače nanje. Vsak madež se lahko izbrise.

Te izvide je podarila posebna družba za širjenje svetega pisma, z željo, da čeprav so platnice proti alkoholu varne, bi vendarle rajše, ako bi gosti biblijno brali, ne pa jo uporabljali za podstavek.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Boj za Berlin je resna zadeva, ki prav lahko povzroči katastrofalne posledice. Sovjetska oblast izdaja regulacije, ki jih smatrajo okupacijske oblasti Zedinjenih držav, Anglije in Francije za žaljive in izvalne. Vprašanje za zapadne sile je: Ali se ravnati po njih, ali se umakniti iz Berlina, ali pa Rusiji reči: "Vaše naredbes za nas nič ne pomenijo! Mi bomo delali po svoje."

Friderick Kuh, ki je eden izmed najboljših poučenih korespondentov o spletkah v diplomaciji, poroča v čikaškem dnevniku Sun-Times v depesi iz Londona o tajnih sestankih visokih ameriških, angleških in francoskih uradnikov v Nemčiji, na katerih ugotovijo, kaj jim bi bilo najbolje storiti. Pravi, da so Američani za odločen odpor proti ruskim ukazom, Angleži niso tako sigurni, Francozi pa pomisljajo, ker se boje, da če vztrikne iz tega vojna, je možno, da se bodo bitke spet vršile na francoskih tleh.

Sovjetska oblast se je odločila napraviti oblastnikom ostalih treh držav, ki imajo na podlagi starih dogovorov Berlin skupno upravljati, življenje čim bolj neprijetno. Vzrok je polom velike četvorice, ki bi imela na podlagi potsdamskega sporazuma Nemčijo skupno upravljati, a se je skupnost med njimi že davno razbila. Amerika vlada s pristankom Anglije in Francije zapadni del Nemčije, sovjetska unija pa vzhodni del, v katerem je tudi glavno mesto Berlin. Berlin je razdeljen v cone. V vsaki vlada ena izmed članic te nekdanje zvezne četvorice. Toda v Berlin se more le skozi po sovjetskih oblastih upravljano Nemčijo. Ker v Moskvi menijo, da vsled razbitja velike čet-

vorice Zed. države, Anglija in Francija nimajo v Berlinu česa več iskati, zahtevajo, da ako hočejo svoje cone v mestu vzdrževati, morajo biti vsi njihovi vlaki, ki vozijo iz njihovega dela Nemčije skozi sovjetsko upravljano cono na svoji poti v Berlin, preiskani in enako njihovi vlaki, ki vozijo iz Berlina na zapad. Zapadna trojica je vsled tega svoje vlake rajše ukinila — večino vlakov, in se začela posluževati letal. Dne 22. aprila je sovjetsko poveljstvo v Berlinu odredilo, da mora biti tudi letalski promet med zapadom in Berlinom pod strogim nadzorstvom. Vsa letala morajo biti javljena sovjetski komandi v Berlinu 24 ur predno se dvignejo v zrak. In mora biti točno popisano, kdo so potniki v njih, kaj imajo s sabo in kakšen je v teh letalih tovor. In letati smejo samo podnevu in vedno tako, da se jih vidi s tal, torej ne v oblakih ali v stratosferi. Naravno, da so te zahteve naletele med zapadno trojico na odpor in omenjeni časninar (Friderick Kuh) smatra, da lahko povzroči incident in vojno. Izgleda, da sovjetska okupacijska oblast smatra, da je vsled sedanjih nekooperativnih odnosov z Američane, Angleži in Francoze nesmiselno še imeti besedo v upravljanju Berlina, ki ga obkrožuje iz vseh strani sovjetska cona. To je logično. Toda gre se tudi za čast — za prestidž. In zato tajne konference v Londonu, na katere ni dopuščeno nikomu (tako prvi Kuh) pogledati niti skozi ključavnico. Vprašanje med tistimi, ki so dopuščeni je — ali je vredno radi tega navideznega prestidža v vojno, ali pa je bolje iz Berlina se umakniti in "mrzlo vojno" z Rusijo kje drugje pospešiti. (Nadaljevanje na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

V tej številki na 2. strani je obnovil svojo kolono Joško Oven. Čitajte jo!

Iz La Salla, Ill., je poslal Joseph Novak Proletarcu in JSZ vsoto \$152.93. Izročil jo je v našem uradu posebno Tona Udovich, ki se je pripeljal sem po opravkih.

Omenjeni znesek je preostala imovina kluba št. 4 JSZ. Nekaj je bilo gotovine, drugo so vsote za delnice, ki jih je klub imel v Slovenskem delavskem domu v La Sallu.

Hvala Josipu Novaku za trud. Sporočil nam je že pred tedni, ker Proletarec posebno v sedanji borbi potrebuje gnotnih sredstev, da bo klub napravil svoj končni obračun.

Klub št. 4 JSZ v La Sallu, kar pove že številka, je bil eden izmed pionirskih klubov v našem gibanju. Prenehali so že pred mnogimi leti — z aktivnostmi že v prvi svetovni vojni, a ostali so pri njemu člani, ki so upali na obnovo.

Rojaki v La Sallu so si zgradili lep slovenski dom. Zidali so ga na trdno podlago ne samo kar se podzidne in cementne podlage tiče, temveč tudi gospodarsko. Imeli so pevski zbor, dramske predstave, vabili so na gostovanje pevke in dramske zbere tudi od drugod.

V teh akcijah je bil klub št. 4 JSZ ena najčistih dinamičnih skupin.

Kajpada, delala je za skupnost in posebno za svoj narodni dom vsa nasebina naprednih Slovencev.

Sedaj v La Sallu, kakor tudi marsikje drugje — ni več tistih mladostnih živahnosti na našem kulturnem polju — pravzaprav posebno na kulturnem polju ne več.

Vendar pa je La Salla še vedno naša napredna trdnjava. Ako ne na en način, pa na kak drug način pomagaj.

V nedeljo 2. maja bo v Chicagu v dvorani SNPJ prireditve SANŠovih podružnic. Vprizorjena bo igra in zvečer bo plesna in prosta zabava.

V soboto prvega maja bo v Slovenskem delavskem centru naš prvomajski shod. Vsi dobrodošli. Prične se ob 8. zvečer.

Minulo nedeljo 25. aprila se je vršil v Clevelandu koncert "Zarje". Poročila še nimamo, a smo prepričani, da je bil uspeh sijajen.

V nedeljo 9. maja bo v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu velik koncert v korist Proletarcu. Sodelujejo štirje pevski zbori. Čitajte o tem Ovnovo in Judničevo poročilo ter oglas v tej številki.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2364.

Volitve v Italiji - čigava je zmaga?

Zapadni svet se je oddahnil. Zgodovinske volitve v Italiji dne 18. aprila so izpadle po njegovi želji.

Zmagala sta Vatikan in Washington. Hladne presojevalce razmer in mednarodnih spletk, ki so bile spremljane z volilno kampanjo v "dučejevi" zapuščini, rezultat ni presenetil. Bolj se je bilo čuditi tistim, ki so močno verjeli v neizogibno zmago levičarskega bloka, pa so sedaj razočarani.

Vse, kar rezultat teh volitev v Italiji pomeni je, da je ostalo "po starem". Vse tako nerešeno kakor je bilo. Privilegiji so ostali na vrhu, premier de Gasperi se z zmago hvali a ob enem je prav tako pod kontrolo svete stolice in ameriškega državnega departmanta kakor je bil.

Levica v resnici ni dosti izgubila v številu glasov, v primeri s prejšnjimi splošnimi volitvami v Italiji l. 1946. Izgubile so le male desničarske stranke v prid de Gasperijeve krščansko-demokratski stranki. To je politična organizacija, ki se je je oklenil Vatikan in upregel v minuli volilni kampanji zanjo vso hierarhijo v Italiji od papeža pa do zadnjega kaplana, vse svoje gospodarske višje in duhovščino v Zed. državah, v Argentini in drugje — v prid zmage za stari red v Italiji.

Vlada Zed. držav — tako je bilo nedavno poročano v zveznem kongresu, je prispevala de Gasperijevi stranki v njegov kampanjski sklad kar nad \$4,000,000. In to poleg tistih milijonov, ki jih naša dežela troši za relief in poleg stotine milijonov, ki jih ji je dala za obnavljanje njene ekonomije.

Vrh tega je propagandni aparat zvezne vlade delal noč in dan za zmago vatikanskega bloka. Predsednik Truman je poslal v Rim k papežu nekaj dni pred zaključkom kampanje svojega osebnega ambasadorja Taylorja, ki je Italijanom pojasnil, da sta predsednik Truman in državni tajnik Marshall oba izjavila, da bo ameriška pomoč Italiji mahoma nehala, ako zmagajo komunisti.

Na stotisoče kampanjskih pisem je šlo od tukajšnjih Italijanov v Italijo, in pa paketi, z opombami, da ako zmaga levica, bo tudi pošiljanje religijnih paketov ukinjeno.

Vatikan je strašil verne Italijane z odvzemom zakramentov in tudi z izobčenjem iz edino zveličavne cerkve vsakemu, ki bi glasoval ali celo agitiral za komuniste. Volilna kampanja je došla iz priznane, klerikalni tisk je bil poln, enako vatikanski radio in državni radio. In budni so bili tudi spovedniki — posebno ko so se jim ženske izpovedovale svojih "grehov".

Ženske celo v napredni Franciji niso imele volilne pravice. Dobile so jo šele po tej vojni — klerikalizmu v korist.

Enako se je zgodilo v Italiji. Socialisti so se za enakopravnost žensk borili vsepovsod leta in leta. In kjerkoli so jim jo pod stari režimi pridobili, so šle ob prvi priložnosti na volišča ter glasovale v veliki večini za tiste, ki so jih držali v podložnosti in jih oglašali oziroma zmerom smatrali za manjvredna bitja.

Vse nune v Italiji so morale 18. aprila na volišča. In duhovnikov je bilo ob voliščih toliko ko ob ameriških voliščih lakavej demokratske in republikanske stranke s svojimi oglaševalnimi travki na prsih.

Zvozili so na volišča vse stare ljudi. Oni in ženske so kajpada v ogromni večini glasovali tako kakor jim je cerkev zapovedala.

To je tista masa, ki je odločila. Bila je za hlapce in dekle vzgojena in tako se je ravnala tudi 18. aprila.

Trojica Marshall-Bevin-Bidault je v volilni kampanji nudila Italiji v predpasnik Trst. Češ, mi ga vam bomo vrnili, ako boste pravilno volili. Samo mi ga vam lahko damo nazaj.

To je bilo učinkovito mamilo in agitacija za italijansko reakcijo. Masa je šla na ulice, vzklikala Ameriki, pozdravljala svoje "tržaške brate" in klicala smrt Stalinu, Titu in komunizmu.

Je pomagalo, a ne foliko, da bi glasovi levice nazadovani. Intriga s Trstom zavednega italijanskega delavstva ni preslepila. Vendar — desnica je zmagala z veliko večino in Italija je oteta za zapadni blok.

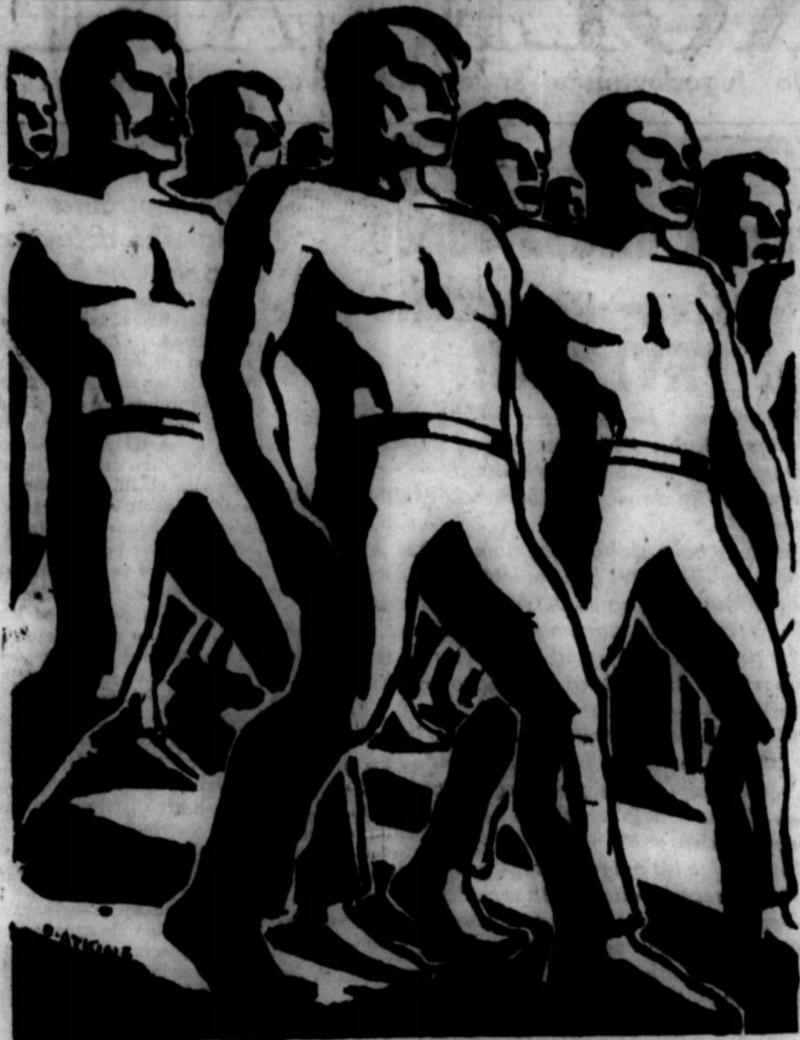
Toda ko se bodo Italijani iz svoje kampanjske historije ohladili, se bodo znova vprašali: Kaj pa z našim agrarnim vprašanjem?

Italija, dasi po površini majhna dežela, posebno z ozirom na število njenega prebivalstva, ki se naglo množi, ima po večini izven industrialnih mest še vedno fevdalne razmere. Zemlja je posest cerkvene in posvetne aristokracije. Obdelujejo pa ji jo dninarji. Za plačilo dobe od tretjine do polovice pridelka, po odbitih stroških lastnikov, ki svojih veleposestev čestokrat niti vidijo ne. Stanujejo v udobnih krajih, zemljo pa jim upravljajo priganjenci in valpeti. Ako je letina dobra, potem ti bedni kmetiči brez zemlje, ki jih je nad pet milijonov, žive tako, da žive. Dobrega od življenja nimajo nič — veselo se boljše bodočnosti kadar jih smrt zaloti.

V minuli volilni kampanji jim je levičarski blok zagotovil zemljo, ki jo obdelujejo za druge, razdeliti mednje. Obljuba se jim je zdela mikavna, toda strašilo pa jih je, ko so jih duhovniki rotili, ne poslušati "bogotajskih komunističnih izkuševalcev! Prodati hočejo vaše duše peklju!"

In nevedni, nepismeni težak je sledil "gospodu" ter oddal svoj glas po njegovem navodilu.

Toda želja, da bi kos te zemlje postal njegova last, je ostala v njemu. De Gasperi je bil vsled strahu pred porazom klerikalizma primoran obljubiti "dalekosežne zemljiške reforme", ki pa bodo, kot je običaj, kadar ti reakcija kaj obljube, ostale zgolj na papirju. Če pa bi zmagala levica, tedaj bi bila zemljiška reforma res izvršena do dna.

PRVOMAJSKI POHOD MEDNARODNEGA DELAVSTVA

Šaloigra "Oj, ti vražji fant" na čikaškem odru

Chicago, Ill. — V nedeljo, 2. maja, bodo imeli čikaški ljubitelji slovenske Talije nekaj ur krasnega užitka, ko bodo vpriporili igralci in igralkice čikaških podružnic SANSa tridejansko šaloigro "Oj, ti vražji fant", ki ima v originalu naslov "Vozel", delo hrvatskega dramatika Petra Petroviča, v slovenskem prevodu Milana Skrbinška.

Vsa tri dejanja se vršijo v kuhinji kmečke hiše v Liki. Igra je vseskozi prepletena in zavoljena in treba je poteku dejanj pazno slediti, da se spozna kdo je kdo.

V prvem dejanju se poslavlja mož Stevan od svoje mlade in zale ženske Ranke. Poročena sta komaj štiri mesece, a on gre za nekaj tednov v Dalmacijo, kamor mora iti po vino. Ob slovesu mu Ranka obljublja, da mu bo zvesta, on pa njej. In tako ostane Ranka sama, med tem časom pa pride v vas iz sosednje vasi navihani mladenič Periša, ki ima zelo rad mlada dekleta in tudi poročene žene. K njej pride po neko stvar, ki jo potrebuje, toda Ranka mu je ne more dati, ker ne ve, kje je, nje-

Tudi industrialci se zaeno z drugimi kapitalisti po svetu vred radujejo zmage klerikalne in druge reakcije v Italiji. Ampak industrialno delavstvo je po volitvah ostalo še prav tako levičarsko kakor je bilo in bo nadaljevalo s svojo borbo za socialne pravice in boljše življenske razmere kakor je med volilno kampanjo in prej. Vsi vzroki za socialni nepokoj med industrialnim in kmečkim proletariatom so v Italiji ostali kakor so bili. Torej je bila de Gasperijeva-papeževa zmaga le politična. Ne bo pa kos ekonomskim problemom, ker ne more dati dninarjem kar zahtevajo, ne delavcem v industriji boljših življenskih razmer, ako hoče stari režim ob enem služiti tistim gospodarjem, katerim je udinjnan.

Dokler bodo na razpolago datjave iz Amerike, bo šlo. A njih bo nekoga dne konec in kaj bo potem pomenila volilna zmaga sistema, ki niti z daleč ni kos ne razumevati ne reševati socialnih vprašanj. Daje po drobtinah, zajema z lopato.

Dasl je prejela ljudska fronta v volitvah 18. aprila nad 30 odstotkov izmed vseh oddanih glasov, ji je de Gasperijeva zmaga vseeno velik udarec. Posebno ker zmagoviti klerikalizem proti boju "proti komunizmu" poostriži z omejevanjem civilnih svobodščin.

Najbolj prizadeta v tej borbi je bila levičarska socialistična stranka, ki ji načeljuje Pietro Nenni. V volitvah 1946 je dobila več glasov kot komunisti. Struja, ki ji načeljuje Giuseppe Saragat, pa se je od nje ločila, ker noče zveze s komunistično stranko. V volitvah 18. aprila je dobila Saragatova stranka 7.1% glasov, ali blizu dva milijona. Stara socialistična stranka (Nenni) jih je dobila skupno s komunisti vred nekaj nad 30%. Na svojem tiketu pred dvema leti je prejela pet milijonov glasov, sedaj sama zase nad dva milijona. Ta neuspeh bo povečal notranje spore v delavskem gibanju v Italiji, dočim jih je klerikalna stranka (de Gasperi) eliminirala s odvzemom glasov tistim malim strankam, ki so bile v njenem bloku.

Napačne pa bi bilo misliti, da je delavsko gibanje v minulih volitvah v Italiji dobilo kak usoden udarec.

Ohranilo si je na svoji strani nad tretjino volilcev — in to iz tistih plasti italijanskega ljudstva, ki so na delu vse dni v letu — ne samo na volilni dan.

nega moža pa ni doma. Ko zve Periša, da ni doma njenega moža, začne flirtati z mlado ženo, zato ga Ranka napodi iz kuhinje.

Služaj pa je nanesel, da Ranka ni imela vžgalice, zato pokliče Perišo naj se vrne in ji posodi vžgalice, kajti noči so dolge in ne bi mogla biti brez luči. Periša se vrne in prične ponovno nadlegovati mlado ženo. Ne nadoma se Ranka znajde v Perišinem naročju in se ne more obraniti njegovih poljubov.

Ranka je imela mlajšo sestro Bojko, katera pa še ni nikdar srečala njenega moža Stevana. Vedno je nadlegovala svojo mater, da hoče videti svaka in tako sta se starša res odločila, da jo vzameta k Ranki, da si nagleda svaka.

Nestrpna Bojka ni mogla dočakati srečanja s svakom, zato je kar sama ubrala naprej, a prišla je ob nepravem času, baš tedaj ko je Periša poljubljal njeno sestro Ranko. Seveda, Bojka je mislila, da je Periša Rankin mož Stevan in ga v svoji naivnosti prične poljubljati, Periša pa je izrabil po svoje njeno zmozo.

Od tu naprej se igra vedno bolj zapleta, tako da proti koncu kaže, da se bo vsa družina sprla radi navihanega Periša in

naivne Bojke, k sreči pa se vse odplete in vse se srečno konča.

Nastopijo sledeči igralci in igralkice: Louise Harmon, Ann Medvešek, Frances Vider, John Hujan, Anton Krapenc in Milaff Medvešek. Režira Anton Krapenc.

Ves čisti dobiček predstave je namenjen za obrambo našega tiska in organizacijo SANS.

Po igri bo sledila prosta zabava in ples. Torej ne pozabite 2. maja in se že danes odločite, da pridete pogledat to lepo igro. Odbor.

Vabimo vas na naš prvomajski shod v Slov. del. center

Chicago, Ill. — Letos bomo imeli slovenski delavski praznik Prvega maja v Slovenskem delavskem centru, 2301 S. Lawndale Ave. Vstopnina prosta in prav vsi, ki se zavedate pomena tega največjega dne mednarodnega proletariata, ste dobrodošli.

Kako radi so prihajali na take manifestacijske priredbe naši pokojni sodrugi v Chicagu, n. pr. Jože Zavertnik, Frank Šavs, Frank Podlipce, Tone Puc itd., itd.

Se zmerom nas je v klubu št. 1 JSZ mnogo, ki lahko uspešno nadaljujemo z delom. In ki lahko vzdržujemo naše tradicije po starih potih.

Ob tej priliki se bodo govorniki dotaknili tudi minulih volitev v Italiji, in pa propagande, ki nas bo privedla, ako jo ne umirimo, v tretjo svetovno vojno.

Torej na svidenje to soboto 1. maja v Centru ob 8. zvečer. Odbor.

V Čezsoči gradijo združni dom

Kraj Čezsoča je v gospodarskem pogledu močan. Čezsoča slovi zaradi svoje živinoreje in lesa. Nima pa nobenega primerne prostora ali dvorane za sestanke, igre, kulturno prosvetne prireditve. Vaščani so se zbrali in sklenili, da si bodo postavili Zdrušni dom, kjer naj bo tudi dvorana za kulturno prosvetne namene. Ta dom naj postane gospodarsko in prosvetno žarišče Čezsoče in okolice. Za ta namen so zbrali Čezsočani že ves material. Zveza borcev se je med drugim obvezala, da poskrbi za stavbni jes. Cim bo Zdrušni dom zgrajen, se bomo lotili obnove porušene hiše ter napeljave vodovoda.

Materialni interesi ne delujejo avtomatično; če bi bilo tako, bi ne bilo nobene politike. — V. Marcu.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Pomlad je v deželi. Skozi okno vidim 'forsitije' na sosedovem vrtu, katerih grmovje, obsuto s cvetjem, se sveti kakor zlato skozi zeleno ozadje. Tudi na mojem vrtu je precej rume-nega cvetja, ali to je poleg par "narcis" moj stari znanec in naravno dobrodošli prijatelj — navadni regrat, katerega se kljub vsem mojim naporom ne morem iznebiti. Sedaj je že postal precej trd, ali s "apehom" je še vedno dober.

Domov z juga sva jo z ženo primahala še precej v dobrem stanju. Vreme v mehiški republiki je bilo kot že navada ob tem času, izredno toplo ter sončno. Doma me je pa čakalo toliko dela, da ga še do danes nisem izvršil.

Vseh šest tednov moje poti sem se ogibal listov in radia kolikor je bilo mogoče. Ali ubežati jim ne moreš. V Mexico Cityju so kričali v tebe ogromni črni napisi na prvih straneh buržvaznih dnevnikov, napovedujoč novo vojno, katera se mora po njih rnenju pričeti vsak trenutek. Sedeč spodaj v hotelu, si slišal isto na radiu. Kadar sem govoril s kakim trgovcem, mi je ponovno pravil isto novico: vojna z Rusijo in Zed. državami je — neizogibna. In kar je pri tem najnečednejše je, da mi je to pravil z vidnim veseljem, češ: "to bo prineslo Mehiki ponovno prosperiteto, katera je zadnje čase precej pojenjala." Mehiško dnevno časopisje, katerih je samo v glavnem mestu pet, je z izjemo delavskega dnevnika "El Popular" v rokah vefelinančikov in precej klerikalno. Razume se, da je pozdravilo vojno kričanje iz Washingtona z obema rokama. Sploh se je v Mehiki od časa, kar je prenehala vlada bivšega predsednika Lazara Cardenasa, precej spreminila — in žal — ne na bolje. Cerkev, se je ponovno urinila v ospredje. Sicer ne v toliki meri kot tukaj pri nas, ali obetusi jo kot veliko silo, katera ponovno čaka na popolno oblast. Kajpada, vse to se dela pod krinko boja proti komunizmu, ali ni potreba da si diplomat za umevanje, kaj je njih pravi namen.

Na glavnem trgu ter stranskih ulicah glavnega mesta sem opazil nalepljene letake novo organizirane "partide nacionalista" (narodne stranke), na katerih je s kričnimi črkami napovedan boj pod imenom: "Smrt komunizmu!" Nadalje poziva v suspendiranje vseh levičarskih državnih poslancev, ki spadajo k Lazaru Cardenasovi in Lombardo Toledanovi skupini. "Koliko časa bo katoliška demokratična Mehika sledila tem dvema zaveznikoma rdeče Moskve?" kriči iz letaka. V ozadju pa vrta cerkev še posebno med preprostimi revnimi Indijanci, kateri poleg mestnega delavstva največ trpe radi velike draginje.

Toliko o slabi strani. Opazil sem pa, da je danes veliko več zemlje obdelane kot pa kdaj prej. To je dobro znamenje. Velika zapreka je, ker je Mehika prečrtana z vseh strani z ogromnim gorovjem ter nima dovolj oralne zemlje — in kar je najtežje — zelo ji primanjkuje vode. Večina mehiške republike leži v vročem pasu in dežuje samo gotove mesece v letu. Ob deževnem času je dovolj vode, ali vsled velikih strmih gor in sotesk se ta voda prehitro odteče. Zadržne čase gradi mehiška vlada velike jezove, da se tej nepriklji saj nekoliko odpomora. Kmečke "Ejide" (zadruge), ktere so bile začete pod vlado Cardenasa — napredujejo in bodo sčasoma uspešne.

Industrialno tudi beležijo uspeh. Opazil sem nove tovarne in druga industrialna podjetja. Mehika pa trpi kot trpe danes vse evropske in naše sosedne države — na pomanjkanju ameriških dolarjev. Radi tega je že zadnje poletje predsednik Aleman proglasil embargo na vse importirane luksurične izdelke, za katere mora Mehika plačati v dolarjih. To so: kožuhi, radiji, električne ledenice, avtomobili itd. Kulturno tudi opazi napredek. V letu 1940-48 se je število novih šolskih poslopjij več kot podvojilo. Ali to še z dela ne zadostuje, kajti prebivalstvo Mehike stalno narašča.

Delavske razmere — če vzamemo unijsko organizirano delavstvo — ni ravno slabo. Ali če

primerjamo njih plače k vedno rastoči draginji, je pa veliko slabše kot je pa pri nas. Neorganizirani delavci še posebno na polju delajo za zelo skromne plače. Več o tem bom pisal v enem prihodnjih člankov.

Prihod domov ni bil ravno razveseliljiv. Spoznal sem, da so mehiški dnevnikli v resnici imeli precej hrane iz našega z vojno historijo prežetega Washingtona. Nehote se vprašam: Kaj pa hočejo ti ljudje? Ali so jih zares bogovi udarili s slepoto, da hočejo pognati svet v ponovno klanje? Za nas je samo ena dolžnost, katero bomo opravili v novemburu. Svet se mora otresti teh vojnih hujšakcev — ali pa ne bo več sveta.

Naš list

Z veseljem sem opazil v našem Proletarcu število člankov v odgovor naših sodrugov kako pomagati listu. Posebno dober dopis o tem predmetu je imel John Goršek iz Springfielda, Ill. Sodrugi Goršek je mnenja, da je sedaj čas za delo — prav sedaj. Jaz se strinjam s to idejo, le škoda, ker je čas pred prvim majem prekratek. Osvojimo si to idejo in dajmo podaljšati čas do jeseni. Dalo nam bo malo več časa za shode za tretjo stranko in za naš list in pa za organiziranje priredb v prid Proletarcu. Če pa bo treba bomo pa, kot pravi John Goršek, ponovno organizirali naš bojni bataljon "tristoterih", kateri je v krizi storil še vedno svojo dolžnost. Da pa uvidite, sodrugi in prijatelji lista, da delajo naši ljudje v resnici — priobčim izrpeck pisma, ki mi ga piše sodrug Martin Judnich iz Waukegana, Ill. Pismo se glasi: "Zastopniki družtev in klubov Prosvetne matice in JSZ v Waukeganu smo na našem zborovanju med drugim sklenili, da te povabimo za govornika za dne 9. maja popoldne. Tega dne bomo namreč imeli koncert v korist "Proletarcu". Na tem delamo že skoro tri mesece.

Stirje pevski zbori so se odzvali za nastop. Od Zarje v Clevelandu pride trio, Prešeren iz Chicaga, Naprej iz Milwaukeeja in naš domači pevski zbor. Mi pričakujemo veliko udeležbo. Vsi ti zbori pridejo sem na svoje stroške. Edino kar žele od nas je malo večerje. Morda bo pa le Proletarec še to leto zlezal iz dolga?"

To je Martinovo pismo. Upam, da prejmemo še precej podobnih pisem.

Naše aktivnosti

V nedeljo 2. maja prirejajo podružnice SANSa veliko veselico v proslavo tretje obletnice osvoboditve Slovenije. Vrši se v dvorani SNPJ.

V petek 7. maja se bo ob osmi uri zvečer v isti dvorani vršil velik javni shod z namenom, da

(Konec na 4. strani.)

Tole mi ne gre v glavo?

Ako delavstvo stavka, ima njegovo unijsko sodnik pravico obsoditi na kakršnokoli globo, ako se na njegovo zahtevo ne vrne na delo. Ako pa korporacija odsluži hkrati kar 200,000 delavcev tebi nič meni nič, pa ni proti nji nobene postave! Čemu unijsko tega razmerja ne spremene z organiziranjem svoje, socializirane politične akcije, to mi nikakor ne gre v glavo! Čemu stavkati na industrialnem polju, skehati pa na političnem — tudi tega od unij ne morem pa me morem zapopasti!

PRIPovedni DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

(Nadaljevanje.)
8.

Veliki Joža in župani

Meščani so se osramočeni in jezni vrnili na Strigino glavico. Govorili so — Vidite, velikan Joža nas je pometel, ko da smo umazane smeti.— Tri dni so bili pri miru in molčali. Tudi motovunski tajnik Civetta je bil žnjimi. Ta lisjak je stopil k županom in jim dejal, da je neumnost, vojskovati se z velikani. Ni je vojske na svetu, ki bi jim bila kos. Močnejši so ko krdele levov. Z mednimi besedami je treba mehčati te divje velikane. Prevarati jih moramo.

— Na hrib Pasjeglavca pojdi! — je rekel Civetta županom. — Sami pojdi, brez orožja. Tako sladko govorite velikanom, kakor lisca govori volku. Lepa beseda železna vrata odpira, meden jezik hribe podira. Ko vas velikani slišijo, se bodo morda vrnili k svojim gospodarjem. — Prav ima, — so odgovorili župani.

V zgodnje jutro so sedli glavari mest Motovun, Labin in Pazin na svoje osličke in se odpravili na hrib Pasjeglavca. Ni hče jih ni spremljal. Sprejel jih je velikan Jurij, ki je bil na straži.

— Kaj želite? — je vprašal velikan župane.

— Radi bi govorili s tvojimi starejšimi tovariši.

— Tako? Joža! Liberat! Tomaž! — O-o-o-j! — je poklical velikan.

Na obzidju se je prikazal velikan Joža z dvema bradatima in osivelima velikanima. Motovunski župan je zlezal z osla in dejal:

— Zdrav, Joža, župan delavnih velikani! Veseli me, da ti isto noč nisi utonil s tisto ladjo. Ves Motovun je jokal, ker so mislili, da te je morje požrlo. Motovunčani so ti odpustili, ker si majal njihov zvonic. Prošili so providurja Barbabianko, naj te ne vabi več v Benetke. Sporočajo ti, da so ti spekli tri debele vole.

— Niti za tristo pečenih krav ne bi šel več v Motovun.

— Joža, nič več ne boš suženj. Boljšo hrano boš imel, lepšo obleko, mastno plačo in malo dela.

— Dela se ne bojim, župan. Čim več delam, bolj sem zdrav in vesel. Toda delati hočem zase in za svoje brate. Tuja pogarča je vedno grenka. Tako bo, kakor sem se bil zaklel galjotu Iliji!

Tako je dejal Joža, njegovi tovariši so pa zavpili:

— Pustite nas pri miru in pojdi te z bogom!

Župani so pobesili nosove in sedli na osličke; takoj so se hoteli vrniti.

— Nočem, da bi šli tako žalostni in praznih rok. — je dejal Joža, stopil v grad in se vrnil s polnimi rokami denarja in prstanov.

— Čepice z glav! — je zavpil velikan na župane.

Iz velikanskih črnih Jožetov rok so padali prstani, veržice, cekini v podstavljena pokrivala. Glavarji so s svojimi debelimi trebuhmi rinili drug v druge. Na prste so stopali, vsi potni so bili od napenjanja. Glave so vzravnavali, usta so jim lezla narazen in oči so se jim večale. Pokrivala so rinili proti rokam, iz katerih je padal zlati dež.

— Imaš še, Joža? — so spraševali, ko je velikan nehal deliti.

— Se imam, toda samo za dobre ljudi.

Župani so zajahali osličke in se odpravili po bregu.

9.

Čevljarjeva smrt

— Denar! Prstani! Zlato! — je šel krik po Stirini glavici. — Župani imajo polne žepce zlatnikov! Velikan Joža je našel zaklad!

Najbolj je vpil tisti motovunski čevljar, ki je bil vrgel Joži v usta kepo umazanega sena. Tri dni so meščani govorili in sanjali o Joževem zlatu. Toda kako bi mu ga vzeli? Na hrib Pasjeglavca ne smejo, kajti tam jih čaka Joževa "metla".

— Če mu zlata ne moremo vzeti s silo, mu ga pa ukrade-mo! — je dejal šepasti čevljar.

Tisto noč je čevljar zbral deset tovarišev in jih skrivaj odpeljal na hrib Pasjeglavca. Razbojniki so kopali na raznih krajih, toda o denarju in prstanih ni bilo sledu. Mesec dni so prebiveli meščani na tistem griču. Podnevi so spali, ponoči — da jih ne bi Joža videl — so iskali zaklad.

Neko mračno noč priđe čevljar v Jožev grad vrhu hriba in začne kopati. Toda velikan Joža ga je slišal; vstal je in ujel razbojnika.

— Aha, ti si, čevljar! — je zavpil Joža.

— Usmiljenje imej z menoj in odpusti! — je zastokal revež.

— Kaj pa iščeš tukaj?

— Samo ubij me ne, vse ti bom povedal. Zlato iščem.

— Zlato! Zasluzi ga, pa ga boš dobil. Delaj, pa ti ga bom dal. Odpuščaj ti in svoboden si. Jutri pridi v dolino, kopati mi boš pomagal. Tudi tovariše pripelji.

Čevljar je kot puščica odletel iz Joževih rok.

Drugo jutro je velikan Joža zgodaj vstal, vzel motiko in odšel v dolino. Čevljar z osmimi Motovunčani ga je čakal na nji-

vi. Velikan je ves dan kopal, meščani so pa za njim pobirali kamenje in dračje. Vode so mu prinašali iz potoka, da je pil, in muhe so mu odganjali, kadar je počival v senci. Samo če je trenil z očesom, že so mu bili Motovunčani pri roki. Čevljar je bil najubogljivejši Jožev hlapec.

Vse to je gledala vojska s Strigine glavice.

— Kakšna sramota! Meščani delajo kmetu, sužnju!

— Kaznovali jih bomo, premlatili, pobili!

— Hoj! Čevljar, sram te bodi! Zvečer je velikan izplačal Motovunčanom dnino in se napotil na svoj hrib. Čevljar in tovariši pa so splezali na Strigino glavico. Vsi prašni so bili, potni in utrujeni.

— Sram te bodi! Sram vas bodi! — so navalili meščani nanje. Čevljar je hotel nekaj reči; mahal je z rokami in poskakoval s šepasto nogo. Množica ga je ujela, mu vrgla vrv okrog vratu in ga obesila na drevo. Še tisto noč je zakrakil vran nad čevljarjevo glavo.

Tretji dan so meščani sneli truplo, da bi ga vrgli v jamo. V nesrečnikovem žepu so našli dva velika zlatnika.

— To mu je dal velikan Joža! — Dobro plačuje ta velikan!

— Pet takih dnin, pa si bogat človek! — Zakaj ne bi tudi mi nekaj zasluzili? — Zivel velikan Joža! Plačuje kakor nihče.

Meščani so dejali, da so čevljarja prehodno kaznovali. Pokopali so ga kot poštenega človeka. Še to so dejali, da ni sramota delati in da je velikan Joža človek kakor vsi drugi ljudje.

Tisto noč so meščani slabo spali. O nečem so se dogovarjali v svojih sotorih.

10.

Joževi volički

Sonce posije, velikan Joža pa požene vole s plugom na njivo. Tam ga je čakalo tristo meščanov; vsi so se mu poklonili.

— Kaj je ljudje? — jih je vprašal velikan.

— Jože, odpusti nam, da smo vas napadli. Župani in vitezi so tega krivi. Mi smo siromaki, delali bi radi.

— Toda jaz vas ne potrebujem. Sam delam. Voli imam, velike ko gora. Nate motiko, da vidim, če znate kopati!

Joža je zasedil svojo veliko motiko v zemljo. Sto fantov se je vrglo nanjo; da bi jo izpuli iz tal. Pot jih je zalival, toda motika se ni premaknila.

— Saj sem rekel! — je dejal velikan.

— Naš dobri šjor Joža, poskusimo s čim drugim! — so zavpili meščani. — Če hočeš, ti bomo zastoj pomagali.

— To pa že ne! — je odgovoril velikan. — Za vsak trud pošeno plačilo. Človek ni žival. Zal mi je, da mi ne morete pomagati.

Meščani so skoraj jokali od žalosti.

— Ha! je na lepem vzkliknil velikan. — Mogoče bo šlo pa s plugom! Počakajte!

Joža je izpregel voli. Pripravil je veliki leseni plug, dal meščanom v roke šop vrvi in dejal: — Privežite in potegnite! Vsi so prijeli za vrvi, da bi vlekli plug. Več ko sto ljudi je vleкло, drugi so se pa pripravili, da potiskajo in rinejo.

Joža je prijel za ročice in potisnil lemež v ledino; zavpil je: — Hi, hoj, volički moji!

Vrvi so se nategnile, plug je škrtnil, a premaknil se ni. — Forza! Forza! (Močnejše! Močnejše!) — so vpili meščani, vsi reči in zasopli. Plug se je premaknil, se zamajal in začel valiti brazde čez ledino. Joža se je nasmilil na, ročica, se izprsil, dvignil čelo in zapel na vse grlo: — Njivo naša, na tebi je mnogo drača i kamenja, al' u tebi mleko teče i ognjeni zmajčič spava... Otrebi mi trnje ljuto, probudi mi zmajca mlada, pluje moj drveni! (Dalje prihodnjič.)

Aljo je števila v oklepaju na valnem naslovu miža kot pa je tekoča številka Proletarec (vidite je na prvi strani), pomeni to, da vam je naročilna potekla. Prosimo, da je obnovite.

Kaj bi si Roosevelt sedaj mislil?

Nedavno so v Zd. državah, v Angliji in v drugih zavezniških deželah imeli svečanosti ob priliki tretje obletnice njegove smrti.

"Velik človekoljub je bil," so rekli. "Ves vnet za demokracijo in bil je zmerom za navadnega človeka ter proti ekonomskim rojalistom." (Slednje so sicer le malokje omenili.) V Londonu so mu ob tej priliki odkrili spomenik — in Angleži imajo vzrok, da so mu ga. Posebno ker je tudi Truman, ki je po smrti Roosevelta stopil na čelo tej deželi, storil za Anglijo kot za nobeno drugo deželo v tolikšni meri.

Roosevelt je poudarjal pred vojno borbo za popolno ograditev fašizma. Ko smo šli v vojno, je proglasil poraz fašizmu in svoj namen tudi dosegel. Namreč poraz Nemčije, Italije, Japonske in njihovih zaveznic.

Toda ako bi danes FDR spet prišel med nas, bi videl, da se je večina poslanske zbornice v Washingtonu izjavila za podpiranje fašistične Španije. In da valovi naša dežela v takozvani Trumanovi doktrini, brez ozira v kakšno katastrofo nas to lahko privede.

FDR bi tudi videl, da se je zgodilo njegovemu Atlantskemu čarterju ter Stirim svobodščinam nekaj sličnega ali pa prav tako pogubnega kakor Wilsonovim točkam.

In videl bi, da smo tu v razredni borbi, ki jo je on skušal odpraviti z uvajanjem socialne zakonodaje.

Nič dobrega se ne obeta tej deželi. In če bi se FDR vrnil malo na sprehod, bi morda tudi uvidel, da ni bilo prav, ko je pred štiri leti zavrnil Henryja Wallacea v prid Harryja Trumana.

August Komar umrl

Cleveland, O. — Ni dolgo ko sem poročal o smrti Antona Colariča in sedaj nam je zopet smrt vzela enega naših pionirjev na kulturnem in političnem življenju, Avgusta Komarja.

Umril je v soboto 17. aprila v St. Lukes bolnišnici, v kateri je bil okoli tri tedne. Pogreb je bil civilen. Pokopan je bil v sredo 21. aprila ob 1. popoldne na mestno pokopališče v Highland Parku, na katerega ga je spremilo veliko prijateljev. V pogrebnem zavodu mu je govoril predsednik društva Naprej št. 5 SNPJ, na grobu pa tajnik Maccapees in tajnik socialističnega kluba št. 27. Prejšnji večer pa mu je Zarja zapela tri žalostinke. Po poklicu je bil barvar. V tej stroki je delal veliko let, v kateri si je tudi nabral bolezni, kateri je podlegel. Bolehal je že par let, kljub temu je še zmerom delal, dokler ni omagal in tudi kulturne aktivnosti je moral opustiti.

Pokojni sodrug Komar je bil desna roka na našem kulturnem in političnem polju. Bil je zelo načitan in z njegovo zmožnostjo smo ga porabili na krajih, kjer je bilo treba v naprednem gibanju. Bil je več let tajnik pevskega zbora Zarje, režisiral je igre, operete in kar je bilo treba v naših aktivnostih. Bil je tudi izvrsten igralec. Posebno se je udejstvoval pri dramskiem društvu "Ivan Cankar" ter igral vodilne vloge. Najštel bi lahko še veliko del, kaj vse je storil ali vzel bi preveč prostora; saj njegova dela nam bodo ostala v spominu. Sel je od nas veliko prezgodaj. Star je bil že 55 let in bi lahko še veliko storil, ako ga ne bi pobrala prezgodnja smrt. Tukaj zapuščajo se-

stro Mary, svaka George Bole in dve unukinji.

Dragi nam sodrug Komar: Težko te bomo pogrešali, ko te ne bo več med nami, ali spomin na tebe bo ostal dokler ne pojedemo tudi mi za teboj. Mi pa bomo nadaljevali kjer si ti pustil!

John Krebel.

Proslava Prvega maja

Chicago, Ill. — Prvi maj je znan kot mednarodni delavski praznik. Na Prvega maja delavstvo vsega sveta manifestira svojo solidarnost za skupne ideale in za svoj končni cilj — socializem. Povsod. V vseh mestih in krajih, kjerkoli je delavstvo razredno zavedno se vršijo masne delavske demonstracije in povorke. Delavstvo v Chicagu bo tudi letos proslavljalo dan Prvega maja s povorkami in demonstracijami v takozvanem čikaškem loopu.

Pričetek zbirališča bo ob 2. popoldne v soboto Prvega maja, nakar se pričnejo povorke in demonstracije. Pri tej proslavi sodelujejo različne delavske unije in druge progresivne grupe. V glavnem se bodo te proslave in demonstracije letos na Prvega maja vršile v MIRU, katerega naša administracija v Washingtonu, z Wall Streetom in militarizmom na čelu ogroža in hoče provocirati tretjo svetovno vojno, katera će izbruhniti bo katastrofa za vse narode. Dolžnost vseh narodov sveta je, da delamo za mir, dokler je še mir, ker potem, kadar se vojna že prične bo prepozno. Kdorkoli more naj se prvomajskih demonstracij udeleži.

Isti dan zvečer, to je v soboto Prvega maja, se bo pa vršila proslava v Slovenskem delavskem centru, katero prireja klub št. 1 JSZ. Na programu bodo govori in po govorniškem programu bo pa prosta zabava. O po-

menu Prvega maja bodo govorili Frank Zaitz, Anton Garden, Fred Vider in Joško Oven. Vstopnine ne bo nobene. Slovenski delavci iz Chicage in okolice ste vabljeni, da pridete na to proslavo Prvega maja v velikem številu.

Za odbor,

Louis Zorko.

KONCERT

Waukegan, Ill. — Čas hitro beži. Kmalu bo 9. maja. To je dan, ko se bo vršil naš koncert.

Pregledal sem vse naše delo in priprave za to prireditve in povem vam, da sem jako zadovoljen.

Kooperacija z vsemi, ki imajo kaj opravka z našo prireditvijo, je nadvse izborna. Nikdar nisem mislil, da ima "Proletarec" toliko prijateljev in to mi daje še več volje za delo. Porok temu so odgovori, ki sem jih prejel od pevskih zborov, od društev in klubov in vseh naših naprednih institucij ter posameznih oseb.

Le eno nas resno skrbi — transportacija. Stavka na North Shore električni železnici, ki prevaža med mesti Chicago, Waukegan in Milwaukee, bi nam znala občutno škodovati, ako je ne bo konec do 9. maja. Do sedaj je šlo vse gladko in upamo, da nam bodo šli tudi tarantportacijski in vremenski bogovi na roke.

Martin Judnich.

Javen shod

V petek 7. maja 1948 sklicuje Centralni odbor SANSovih podružnic, društev in klubov velik javen shod, na katerem bodo govorili v angleškem in slovenskem jeziku pojasnili današnji kritični položaj, kakor tudi naše naloge in delo, da se to stanje izkristalizira in ublaži.

Govornik od Progresivne stranke bo David Haber v angleščini, v slovenščini pa naš znani in priljubljeni govornik Joško Oven. Zastopan bo tudi krožek št. 9 Progresivnih Slovencev.

Rojaki in rojakinje! Časi sresni in potrebno je zdaj, da se združijo vse napredne sile v delu za izboljšanje današnjega položaja, še posebno ker se v jeseni vrše jako važne in pomembne volitve.

Zato udeležite se tudi shoda v obilnem številu. Vrši se v dvorani SNPJ, na 2657 S. Lawndale Ave. Začetek ob 8. zvečer.

Za Centralni odbor,

Tajnik.

Dve važni priredbi v Chicagu

Kar hitro se bliža čas, ko bo Centralni odbor čikaških podružnic SANSa, društev in klubov, priredil proslavo 3. obletnice osvoboditve Slovenije. Vršila se bo v nedeljo 2. maja 1948, v dvorani SNPJ, na 2657 S. Lawndale Ave. Začetek ob 3. pop.

Ob tej priliki bo dramski odsek Centralnega odbora priredil

jako zanimivo in smešno šalovno igrvo v treh dejanjih z imenom "Oj, ti vražji fant!", ob kateri se boste lahko od srca nasmejali, ker je prepletena vseskozi z zanimivimi in smešnimi prizori.

Nastopil bo tudi pevski zbor France Prešeren, ki nam bo zapel nekaj krasnih pesmi, ki bodo brez dvoma razveselile udeležence.

Zato naj ne bo hobnega zavodnega Slovence in Slovenke, ki bi se ne udeležil te prireditve, s katero se proslavlja spomin na borbo in končno osvoboditev naših bratov in sester v stari domovini izpod jarma naci-fašističnih krvolokov, katerih namen je bil, ne samo zasužnjiti naš narod, ampak ga popolnoma zbrisati z zemeljskega površja.

Po programu bo za ples igrala izvrstna godba, in za lačne ter žejne bo v spodnji dvorani dobro preskrbljeno.

Rojaki in rojakinje! Udeležite se te proslave v obilnem številu, zakar vam ne bo žal, in s svojo navzočnostjo boste tudi pomagali dobri stvari, ker ves prebitek gre za svobodni tisk in za SANS.

Pozdravljeni in na svidenje v nedeljo 2. maja 1948.

Za Centralni odbor,
Frank Smith, tajnik,

Nacijski oficirji vezbajo angleške čete

Nedavno so v anglo-ameriški coni Nemčije Angleži po radiu vabili bivše nemške častnike, ki so se udeležili vojne na vzhodni fronti (proti Rusiji), naj se javijo za inštruktorje v angleški armadi. Učili bi jo namreč vojskovanja v ruski zimi. En angleški laborit je v parlamentu dejal, da je to nekaj odvratnega, kajti ne more si predstavljati, kam je Anglija zagazila, ko vabi bivše nacije, da bi vežbali angleške vojake. Vojni minister Shinwell pa je dejal, da se mora Anglija poslužiti vsake priložnosti v vežbanju svoje oborožene sile.

Značilno pri tem je to, da angleška vlada resno računa na vojno "v ruski zimi". Tisti laborit, ki je sklep vojnega povelstva kritiziral, bi lahko tudi vprašal, če bodo nacijski oficirji angleške vojake tudi učili, kako se beži iz Rusije.

Osvoboditev Italije je še daleč

Partizani, ki so se med vojno borili v severni Italiji proti Hitlerju in Mussoliniju, so v nedeljo 25. aprila praznovali tretjo obletnico osvoboditve in zmage. Toda premier Alcide de Gasperi jim je zabičil, da smejo svoja praznovanja imeti edino v dvoranah. Zborovanja na javnih trgih jim je prepovedal. V Milanu se bivši borci ukazu niso hoteli pokoriti, pa jih je šlo okrog 25 tisoč na katedralni trg. Tu jih je napadlo vojaštvo in policija, oborožena s puškami.

Enako se je zgodilo v Rimu. V spopadih je bilo par ljudi ubitih in veliko seveda ranjenih in pretepenih.

CHICAGO

Priredba SANSovih podružnic
v nedeljo 2. maja v dvorani SNPJ

Igra

"Oj ti vražji fant!"

PRICETEK OB 3. POPOLDNE.

Po igri bo plesna in prosta zabava.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172—7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

TEL. MICHIGAN 3143

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET
ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvsemel Chicaga) in Kanado
\$5.00 na leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 za štiri leta; za Chicago in
Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inosemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 6440
If no answer — Call
Austin 5799

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Kjer bo ona morala popustiti? Zares, medvojni zavestnost gre k vragu in spremenilo se je iz prijateljstva v dva sovražna si bloka. In na nobeni strani ni volje za popuščanje. Vojne propagande pa je po vseh ugotovitvah največ in čezmerno v Zed. državah.

Walter Reuther je poleg Johna Lewisa, Wm. Greena in Philipa Murrayja najbolj znan unijski voditelj v tej deželi. Načeljuje uniji avtnih delavcev, ki se ponaša, da je največja na svetu. Ima okrog milijon članov. Zvečer 21. aprila ga je nekdo skušal ubiti. Prišel je tik njegovega stanovanja, nameril puško v okno proti Reutherju, ki se je ravno pripravil na svoj pozni večerni prigrizek in sprožil. Namen je bil umor. Toda izstrelki so Reutherju razbili le roko in ga ranili v prsa. Atentat je bil ponesrečen poskus spravit s sveta človeka, ki ima veliko sovražnikov, a tudi ako bi se ga ubilo, bi to položaja nič ne spremenilo. Unija UAW je razpisala \$100,000 nagrade onemu, ki bi krivca izsledil in bi se mu zločin dokazalo. Mestna občina Detroit je razpisala \$10,000 nagrade, nekaj lokalne avtne unije, in komunistična stranka \$500, ker se v mnogih krajih njene pristaše dolgi krivim tega zločina. Sploh je policija v Detroitu pri osujih komunistih mnogo poizvedovala in je naravno, da bi (stranka) rada pravega krivca čimprej pred javnost. Kdor koli je bil — delavskemu gibanju ni koristil. Reuther sam je dejal, da je bil napadalec lahko kak zagrizenec, ali komunist, ali pa najetež kake avtne kompanije, s katerimi je unija baš sedaj v velikem boju. Kdo je že pravil, da bomo dobili po minulih vojni v tej deželi industrialni mir? In pa "slogo med delom ter kapitalom"?

Henry Wallace je na shodu v Atlantic Cityju dejal, da so naši dolarji sicer kupili glasove v nedavnih volitvah v Italiji, ne pa prijateljstva Italijanov do Zed. držav. In pa, da sedanja vnanja politika Trumanove administra-

cije ne ustavlja komunizma, pač pa neguje fašizem. Silno se je v tokih zvezne vlade vse spremenilo od kar je Roosevelt umrl. A te toke je že on vsled svojih oslabilih moči tako naravnal, kakor so kritikalni ekonomski rojalisti. Ti so sedaj gospodarji te dežele celo bolj kot pa so bili pod Hooverom, ali pod Coolidgeom, ali pod Hardingom.

John Pierpont Morgan je slovel v "dobrih starih časih" za rcsnično ameriško vlado. Njegovo glavarstvo je bil Wall Street. Ko se je nekdo pripeljal s svojo jahto v Washington, je neki list poročal: "Ameriška vlada je prišla v Washington". Tako bi se lahko reklo tudi sedaj, kajti oblastniki z Wall Streeta glavarijo v Washingtonu kot že dolgo ne v tolikšni meri.

Walter Winchell, ki trobenta svoja opravilja in pa propagando v Hearstovem tisku in v radiu, pravi, da je med naciji, fašisti in komunisti toliko različne kot med dihurjem, kačo in podgano. Ampak kako to, da je Trumanova doktrina le proti "podgani"?

Palestina je za naš državni departament zelo trd oreh. Posebno ker v svojih stremeljenjih za nasleditev britanskega imperija in vseh krajih sveta ne more vsem ustreči. V Saudi Arabiji so dobili naši oljni baroni s protežijo zvezne vlade monopol nad ogromnimi oljnimi ležišči. V Palestini pa imamo Zide, ki hočejo, da jim Truman obljubo izpolni, ker jim je Anglija ni hotel, nedvomno iz istih razlogov. Kajti kaj bi Angliji zamera 600,00 palestinskih Židov? Toda za Truman, Deweyja itd. pa izhod ni tako enostaven. Židje v Zed. državah so ogromna politična in ekonomska sila. Ni se jim dobro zameriti, če hočeš biti predsednik in ne ako si član vlade. A izkazalo se je, da skuša Trumanov štab tu pa tam jezdit oba konja. In ako se je treba končno vendarle odločiti, na katerem je treba samostojno sedeti, so po navodilu ameriških oljnih interesov stavili v Washingtonu na "arabskega konja". O kakšni demokraciji in arabskih deželah, s katerimi ljubimkuje an-

gleška in ameriška vlada, pa sploh govora ni.

Kolonar Irving Pflaum uči ameriško in italijansko vlado, da bo njuna zmaga v italijanskih volitvah zalega le, ako se lotita socialnih reform in pa da se bo ameriško podporo uporabljalo po vsej Italiji v korist. Pflaum bi lahko vedel, da kjer vladajo privilegiji in kjer so bogastva posest le male skupine, se na potrebe vsega ljudstva "misli" samo v volilnih kampanjah. Tako so parazitski krogi zmagali s pomočjo ameriške dolarske intervencije tudi v Italiji, toda problemi, radi katerih je bilo toliko krika in vika, so ostali nedotaknjeni. Za Italijo to ni zdravo, in ne za demokracijo.

Ameriška vlada je spet zapretla, da bo ščitila svobodščine v Italiji, ako jih bi ji sedaj po volitvah ogrožal kdo bodisi od zunaj ali od znotraj. To dela naša dežela na temelju Trumanove doktrine že nad leto tudi v Grčiji. A je bolj in bolj v kaši in grško ljudstvo, kolikor ga je v monarho-diktatorskem predelu Grčije, je od ameriških dajatev še bolj odvisno kakor pred letom. Slično taktiko vodi Truman v Turčiji in na Kitajskem. A uspehov nikjer! Samo daj pa daj!

Walter Lippmann je zadnjo revolto v Bogoti v Kolumbiji v svoji koloni (dne 22. aprila) pravilno definiral. Ameriški špijoni, ki jih imamo po Južni in Centralni Ameriki, so baje državni departament v naprej posvarili, da so "komunistični agenti" na delu in bodo panameriško konferenco nadlegovali in morda tudi vprizorili demonstracije proti (državnemu tajniku) Marshallu. Lippmann opozarja, da ni treba biti človeku špijon za to, da bi dognal nezadovoljstvo med množicami. V Kolumbiji ga je veliko in je vzkipelo ob prvi priliki. Čemu? Zato, ker so vlade v latinski Ameriki reakcionarne, tiranske in uslužbene ne samo domačim krvosomom ampak tudi tujemu, in prvi vrsti ameriškega ter angleškega kapitalizmu. Tega sicer Lippmann ni tako določno poudaril, vendar pa dovolj jasno na naslov onih v Washingtonu, ki rohne samo zoper "komunizem", ne store pa ničesar za izboljšanje življenske ravni bednega ljudstva južn od Rio Grande. Kam pa naj se te bedne množice obrnejo s svojim upanjem, ako ne na Moskvo, če pa bo Washington spletkaril bodisi v Kolumbiji ali kjer koli na jugu našega kontinenta vedno v prid pijavk, ki so udinjane Wall Streetu? Kjer je ljudstvo socialno na zadovoljivo visoki stopnji in ekonomsko zaščiteno, tam ni nevarnosti za izgredo, ne revolucij in ne rušenja ter ropanja po mestu, kakršno se je dogodilo pred očmi zastopnikov vseh enindvajsetih ameriških republik sredi aprila v Bogoti.

John L. Lewis je bil v minulih par tednih, ko se je šlo za so-

dni izrek proti njemu in uniji premogarjev (UMWA) slikan v karikaturah v podobi gorile, ki jo je treba voditi na verigi, in še celo premogarje so taki risarji predstavljali v slikah "manj" vrednih in "inferiornih" ljudi. Lewis je energičen človek in ako ne bi bil svojega življenja zapravljal v agitacijah za republikansko in deloma za demokratsko stranko, pač pa svoje zmognosti uporabil za graditev socialnega gibanja, pa bi bilo boljše zanj, za premogarje in za vse delavstvo v Zed. državah. Tako pa se sodniki igračkajo z njim, unija pa troši stotisočake za advokate namesto da bi delavstvo imelo zastopstvo v vladi. S samimi "prijatelji" ne bodo ameriške unije prišle drugam kot so bile nekoč — pod policijske kolčke in solznice. Sicer pa so ti isti časi spet tu, kar pričajo vse stavke letos in lani — posebno sedaj stavka mesnih delavcev v ogromni ameriški klavni industriji.

Tudi jugoslovanski Peter je prišel na poset v Zed. države. Vozil se je na najbolj luksuznem angleškem parniku po aristokratsko v družbi nizozemskih dvorjanov in druge take gospe, ki si lahko privoščijo vsake sorte udobje in raj kjerkoli na tem svetu si ga požel. Zato pa se jim v "posmrtno življenje" nič ne mudi. Petef je bil enkrat tu slovesno sprejet kmalu med vojno. Bil je gost Bele hiše, govoril pred obema zbornicama zveznega kongresa in bil spremljan na obe v washingtonski in newyorški "society". Lepo mu je bilo. Svoj govor, ki so ga mu napisali ministri iz čaršije v tedanji zamejni vladi v Londonu, je bral v zveznem kongresu tako pusto, da sploh menda ni niti vedel kaj bere. Le črke je videl in jih izgovarjal. Ta fant je pred odhodom iz Londona amer. reporterjem dejal, da tudi on, kakor njegov bratranec romunski Mihael upa na prestol, na katerem sedaj "Tito sedi". (Po izreku čaršijskih propagandistov.) Čudno, kaj ne, kako se je v zgodovini Zed. držav vse spremenilo! Ko smo se v revoluciji otepli angleške vlade in njenega kralja, so smeli sem revolucionarji iz vse sorte dežel, in dobili so tu zavetje in podporo. Sdaj pa je ta ista naša republika postala zatočišče ubežnih kraljev in pobežlih reaktorjev, ki tu pod zaščito vlade in z denarno podporo naših davkoplačevalcev delujejo za strmoglavljenje novih režimov in za "povrnitev nazaj v demokracijo". To se pravi, na njihova veleposvestva in na svoja bivša visoka mesta.

Ekskralj Peter je pred odhodom v Ameriko izjavil, da ako bi dal Jugoslovanom svobodno glasovati, bi bila ogromna večina njih proti Titu in komunizmu. Kajti Peter je namreč za demokracijo! Le čemu ga ni kak reporter vprašal, koliko demokracije je v Jugoslaviji bilo, ko ji je vladal njegov oče kralj Aleksander, in po njegovi smrti re-

gent knez Pavle? In ako si bil za ljudstvo in se poteoval zanj, mar te niso pod takratno diktaturo označili za "komunista" in te pod raznimi zakoni za "zaščito države" utaknili v glavnjačo? Ameriška aristokracija s svojim negovanjem propadlih dvorjanov bolj in bolj dokazuje, da je demokraciji ne samo nevarna temveč da pomika tudi našo republiko v fašizem. Ako ne verjamete, kar pogledajte kaj se ljudem godi v stavkovnih bojih!

RAZGOVORI

(Nadaljevanje z 2. strani.)

se pojasni našim ljudem politični boj in pa kam spadamo v tem boju. Na obe te dve privedbi ste vabljeni v največjem številu.

Istotako vsi v Waukegan dne devetega maja.

Prvi maj je letos padel na soboto. Ta naš največji delavski praznik se bo praznoval po vsem svetu, kjer je organizirano delavstvo. Tukaj v Zed. državah ga bo praznovalo zavedno razredno delavstvo v sestankih in shodih. Tam, kjer je delavstvo na vladi, kot je v južni Evropi, bodo korakale silne vrste delavskih množic, katere kljub grožnji reakcije in atomskih bomb gledajo v bodočnost — naravnost v sonce, vedoč, da koncem konca njim pripada svet, kjer bo zares bratstvo in svoboda. V tem namenu jih pozdravljamo tudi mi.

Vračajo se v šolo

Končno so se odprla vrata ljudske šole v Barkovljah. Slovenski otroci so se vrnili v šolo, iz katere je fašizem pred 25 leti prgnal njihove starše. Slovenski ter italijanski otroci so se zbrali k temu slovesnemu dogodku okrašeni s cveticami. Slovenske otroke je ob tej priliki nagovoril vodja šole Pertot, nato še didaktični ravnatelj šole in župnik Skabar, ki je blagoslovil prenovljeno šolsko poslopje, kjer imajo slovenski otroci šest učilnic v pritličju in v prvem nadstropju, dočim je drugo nadstropje namenjeno italijanski deci. Tako so ponosno Barkovlje doživeli po 25-letnem presledku dogodek, ki bo ostal v trajnem spominu vseh. Barkovljanski prebivalci izražajo še samo to željo, da bi doživeli dan, ko bodo zaživel na resnično demokratičen, po ljudski volji vladanem Tržaškem ozemlju.

Ako socializem nima bodočnosti, čemu se ga plutokracija tako boji?

Ako verujete v poslanstvo, ki ga vrši "Proletarca", pomagajte mu v pridobivanju naročnikov in zbirajte prispevke v njegov tiskovni sklad!

ATOMSKA SILA IN ZDRAVSTVENA RAZISKOVANJA

David E. Lillenthal, načelnik kcmisije atomske sile Zed. držav, je izjavil, da je atomska sila ljudska stvar in zadeva, radi česar je tudi potrebno, da ljudstvo ve in razume temeljna dejstva o tej sili. Eno teh dejstev je vrednota atomske sile iz vidika zdravstvenih in bioloških raziskovanj. Iz dosedanjega razvoja na tem polju je mogoče zaznati v katero smer se bo to raziskovanje, podvzeto v nekaj dvajsetih laboratorijih širom dežele, pomaknilo v bližnji bodočnosti. Najnovejši razvoj v tem pogledu se osredotča okrog takozvanih "isotopov", radioaktivnih delcev izhajajočih iz procesa drobljenja atoma. Iz vslednih virov je bila dana objasnitev, ki bo ljudem pomagala to stvar razumeti.

Material označen kot radioaktiven daje od sebe ali izžareva gotove žarke. Znanstveno so ti žarki označeni z različnimi imeni. Nekateri kemični elementi, ki tvorijo vesoljstvo, naravno izžarevajo take žarke. Eden teh elementov je uranium, poglavitni vir atomske bombe. Drugi je radium. Žarki teh prvih se lahko rabijo v svrhu uničevanja ali pa v splošno korist človeka. Kot je danes že splošno znano zamorejo radium žarki potome moderne tehnične uporabe ozdraviti ali vsaj do gotove mere omejiti nevarno bolezen nekaterih vrst raka. Po odkritju nekaj radio-aktivnih sestavin je nadaljno raziskovanje privedlo do dognanja, da je mogoče prenesti radioaktivizacijo na prvine, ki ne izžarevajo te sile naravnim potom — sem spadajo prvine kot železo, žveplo, živo srebro, jod, kalcij, fosfor. Ko te kemične elemente ali prvine uvedemo radioaktiviziramo, dobimo radioaktivne delce, ki so sedaj znani pod imenom "isotope". Te sestavine grejo pri zdravstveni uporabi skozi isti proces kot normalni kemični elementi katerih del so. Obsevanje s temi sestavinami ima torej isti efekt kakor radium in se more rabiti v iste svrhe. Pod gotovimi okoliščinami je mogoče te radioaktivne sestavine spravi v človekovo telo, da tako dosežejo sedeže bolezni ali gotove bolne organe in izžarevajo svoje žarke naravnost na bolno tkivo samo. Ta način je v raziskovanju sedaj. Vendar je bilo dozdaj mogoče zaznamovati uspeh zdravljenja s tem načinom le v nekaterih vrstah oboljenja na raku.

Raziskovalci si obljubljajo hitrejšo uspehe z uporabo teh radioaktivnih sestavin pri proučevanju delovanja stroja človeškega telesa oziroma poskusnih živalic. Namen teh preučevanj je izslediti kako se bolezen prične in kaj se zgodi recimo z rakovimi celicami, ko pridejo v dotik z radioaktivnimi sestavinami injiciranimi v telo. Upati je, da bodo te študije pomogle zdravniški vеди do odkritja kon-

trole nad rakom.

Medtem pa, ko so se raziskovanja pričela z namenom, da se skuša radioaktivne snovi upotrebiti v zdravstvene svrhe, je obenem v tem vključena naloga, nuditi človeštvu — širše znanje o delovanju tega čemur pravimo enostavno življenje, a obstaja v resnici iz nešteti živih stanj in prvih, katere vse imajo opravka z našim zdravjem, bofeznijo, staranjem itd. Učelniki brskajo po tajnih življenja in upajo odkriti med radioaktivnimi elementi nova čuda zdravljenja. Ako se jim to posreči, bo človeštvo stopilo za velik korak naprej na polju znanstva. Sicer pa ni nič novega v rabi elementarnih sil v svrhu bioloških problemov. Ze Pierre in Marie Curie sta odkrila, da žarki radiuma hitreje uničijo obolele nego zdrave celice ali tkivo. Stvar je dobila še večji pomen, ko se je zaznalo, da je mogoče radioaktivizirati navadne kemične sestavine umetnim potom. Ali tik pred zadnjo vojno je bilo mogoče producirati le malenkostno količino takih radioaktivnih snovi in se to le z ogromnimi stroški. Iz proizvodnje atomske bombe pa smo dobili tudi cenen način dobivanja radioaktivnih snovi v večji količini. Glavni vir teh je atomična peč ali plavž v Oak Ridge, Tenn., ogromen vojni atomski projekt. Naša vlada je lani pričela nuditi bolnicam in univerzam radioaktivne snovi v svrhu preizkušanj, zdravljenja, študije. Truman je izjavil, da bodo te snovi dane na razpolago tudi drugim deželam v omejenih količinah. Common Council.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu v okolič, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoče podatke, enako tudi poprave v slučaju pomot.)

Klub št. 1 JSZ — prvomajska slavnost v Slovenskem delavskem centru v soboto 1. maja.

Centralni odbor podružnice SAN-Sa in društve priredi proslavo tretje obletnice osvoboditve Slovenije in Jugoslavije v nedeljo 2. maja v dvorani SNPJ.

Čikaške podružnice SANSa — velik javen shod v petek 7. maja v dvorani SNPJ.

Podružnica št. 60 SANSa — domača zabava v soboto 15. maja v To-mazinovih prostorih, 1902 W. Cermak Road.

Liberty Bell, No. 70 ABZ — piknik v nedeljo 6. junija na Carno-vern vrtu v Willow Springsu.

Klub št. 1 JSZ — piknik v korist Proletarca v soboto 17. julija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

"Pioneer" št. 559 SNP — piknik v soboto 7. avgusta v Pilsen parku, Albany in 26. cesta.

Društvo št. 100 SNPJ — piknik v nedeljo 8. avgusta.

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobivajmo mu NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročnino TOČNO čim poteče
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da store isto
- Prispevajmo v PROLETARCEV tiskovni sklad in priporočajmo to tudi drugim
- Oglajajte v PROLETARCU priredbe društev in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige in PROLETARCEVE knjigarne
- Poskrbite, da si naroče AMERISKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso stari
- Naročite KOLEDAR tudi svojem in starem kraju in enake PROLETARCA.

Vsako naj stori za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

DAN NAŠEGA LISTA V WAUKEGANU V NEDELJO 9. MAJA

PRICETEK SPOREDA OB 3. POPOLDNE

Nastopijo milwauški pevski zbor "NAPREJ", čikaški "FRANCE PREŠEREN", WAUKEGANSKI PEVSKI ZBOR in trio clevelandske "ZARJE".

Govornik JOŠKO OVEN.

Po sporedu večerja ZA VSE in prosta ter plesna zabava.

Vstopnina na koncert \$1. Samo za na ples 60c. Koncertne vstopnice veljavne tudi zvečer.

Vstopnina za otroke do 12. leta 35c. Otroci v spremstvu staršev vstopnine prosti.

Vabljeni vsi z okrožij Waukegan, Chicago, Milwaukee, Sheboygan ter iz drugih bližnjih in tudi oddaljenih naselbin sevedal

To je prvič, da nastopijo v teh krajih ŠTIRJE slovenski pevski zbori iz treh različnih držav.

Na svidenje v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu v nedeljo 9. maja

HENRY WALLACE IN NJEGOVA POSLANKA AMERIŠKEMU LJUDSTVU ZA MIR IN SVOBODO

(V ogromni dvorani Elkaškega stadiona, ki jo je do zadnjega kotička napolnila množica 25.000 ljudi, ki so plačali od 60c do \$3.40 za vsak sedež, je v soboto 10. aprila nastopil Henry Wallace, kandidat za predsednika Zedinjenih držav na listi NOVE STRANKE. Njegov govor je po radiu oddajalo omrežje Columbia Broadcasting Co. Tajnišvo SANSa je preskrbelo slovenski prevod govora, ki se glasi:)

(Konec)
 Borba v inozemstvu ni borba proti komunizmu... Je le priložna krinka za borbo mednarodne veletrgovine in militaristov proti zahtevam delavcev in farmerjev ter samostojnih trgovcev in profesionalnih ljudi za novo življenje, prosto monopolskih verig in fevdalne gospode. Čas je že, da stopi naša vlada na stran ljudstva, sicer se bo svet podvrnil komunizmu ne zaradi kakšne ruske agresije, temveč zaradi pritiska veletrgovine (imperializma), ki tira narode Evrope in Azije k obupnemu koraku.

Pogodba s Finsko
 Med najnovejšimi poročili, kojih namen je strašiti ljudi, so poročila o vojaški pogodbi med Rusijo in njeno sosedo Finsko. To prikazujejo kot drugo evidenco "ruske agresije", dasiravno smo mi sklenili pakte za vzajemno pomoč s Kanado in latinsko-ameriški državami več mesecev pred rusko-finsko pogodbo.

Niti naš tisk niti dvostrankarska koalicija nista bila pripravljena nam toliko povedati o neki drugi vojaški pogodbi, ki jo je sklenil ameriški veleposlanik brez kongresne odobritve. To je pogodba z deželjo, oddaljeno devet tisoč milj od naših lastnih meja in tako blizu ruske meje ko Finska. Če je ruska pogodba s Finsko "ruska agresija", tedaj je naša maloznana in skrajno nevarna pogodba z Iranom, ki je baš na ruski meji, faktučna invazija.

Ze leta 1944 je Walter Lippmann opozoril: "Če bi mi sklenili zvezo z Iranom ali Romunijo, bi ves svet imel pravico najslabše misliti o naših namelih."

To pogodbo smo sklenili. Toda večina ameriškega ljudstva, od katerega se pričakuje, da jo bo podpiral z orožjem in eventualno z življenji naših mladik fantov — ne ve za nje nobstoj. Ameriško časopisje ni objavilo vsebine te pogodbe. Oseba, ki je sklenila pogodbo, bivši veleposlanik George V. Allen, pa pravi, da kot novica nima vrednote. Jaz pa pravim, da ima novinarsko vrednoto za vsako človeško bitje na svetu.

Združene države so obvezane storiti opasen korak. Vzlic temu nas držijo skoraj v polni temi glede na pomen, ki ga ima ta kretanja za nas vse. Zadnji teden sem odkril obstoj te pogodbe in njene vsebine, ki jo je državni department zadržal neobjavljeno od 6. oktobra 1947, ko je bila podpisana, do februarja letos. Tisk jo je ignoriral odkar je bila objavljena in ignorira jo sedaj odkar sem zadnjo soboto večer v New Havenu, Conn., raztolmačil njene zapletljaje.

Mi se ne vtikamo v iranske zadeve, da bi pomagali iranskemu ljudstvu. Na milijone dolarjev vredne amunicije, ki jo prodajamo tej vladi, ne bo nadome-

stilo potrebe po dobrem vodnem rezervoaru v Teheranu, kjer več ko polovica otrok pomrje predno so stari pet let.

Nameni dvostrankarjev so v Iranu isti kot nameni, ki so jih pridobili na stran reacionarjev, kraljev, fašistov in monopolistov po vsem svetu. To niso temni, katere bi ameriški narod podpiral, kadar jih razume.

Naši interesi so — OLJE
 Interesi veletrgovinske-vojaške aljanse v Iranu so olje ter vojaška taborišča. V podporo teh interesov sta iranska policija pod načelstvom ameriškega generala ter iranska vojska s pomočjo ameriške vojaške misije združili strokovne unije, poslali na tisoče družin v koncentracijska taborišča in izvajali mražno žično pokolje.

Da se ohranijo svobodne Zed. države, moramo odstraniti iz uradov ljudi, ki so odgovorni za razpadanje ameriškega moralnega vodstva in ki so nam pripetili osovražene preproste ljudi (vloeka po vsem svetu). Toda oženjiva, ki jo vodijo, ima za svoje prve žrtve ameriško ljudstvo. Naperjena je ravno tako proti nam kot je proti nesvobodnim narodom v zapostavljenih delih sveta.

Vojna histerija je obupno orožje ljudi, ki hočejo zastavljati katastrofalni padec svojih profitov, katerega nadaljevanje njihovih političnih smernic dela neizbežnega.

Predloge administracije za ponovno mobilizacijo so pozdravili dnevniki veletrgovine kot gospodarski vzbuj v roko, potreben za okrevanje gospodarskega padca v letu 1948. Ves program militarizacije je zadržan tako, da se vzdržijo in počrta dobički, ki so leta 1947 dosegli svoj največji vrhunec. Program nima nobene sličnosti z dejanskimi obrambnimi potrebami Zed. držav.

Prikrievanje propasti
 Z vojno histerijo upajo zakriti propast Trumanove doktrine, ki je prinesla v malih vojna več smrti ko skupne izgube Zed. držav v zadnji svetovni vojni. Ta seznam smrtnih slučajev jneveno narašča v Grčiji, na Kitajskem, v Palestini — samo s to razliko, da je v Grčiji danes pod kontrolo gerilcev več ozemlja ko pred enim letom, na Kitajskem pa se ozemlje Koumintanga stalno krči.

Zrtve take politike se bodo našle tudi tukaj v naši domovini, ne vsled večje inflacije, temveč vsled večje intimidacije. Zadržanje civilnih svobodščin spremlja bobnanje tistih, ki povzročajo to plašenje. Grožnje, intimidacije in še manjši izbruhi nasilja, ki izvirajo naravno iz odredb glede lojalnosti, ne-ameriških odborov in pa krpe laži, spredehni v tisku — vse to se dela v imenu ohranitve demokracije. Toda demokracije ne moremo ohraniti, če jo ubijamo. Zadržanje strokovnih unij s Taft-Hartleyjevim aktom, oduščanje iz služb, ki sledi zaslišanju pred odborom za ne-ameriške aktivnosti, razreševanje služb kolegijških profesorjev, ker govorijo za mir — vse to ni slučajne posledice; in glavne tarče naših strasteljev niso Rusi, temveč ameriško ljudstvo.

Milijonom so zaprta usta
 Če se že borimo za svobodo, moramo najprej ohraniti svobodo doma. Govor, zaradi katerega človek tukaj izgubi svoje delo, ni svoboden govor. Sedaj so milijonom Amerikancem zaprta usta, ker bi ne mogli prenašati svoje izgube, če bi odprto govorili.

Celo pred sedanjo kampanjo, da se zatre svoboda govora, smo Amerikanci imeli obilo vzrokov za borbo za več svobode doma. Sicer bi beseda "svoboda" iz naših ust odmevala precej votlo po vsem svetu. Narodi vsega sveta že vedo, da v državi South Carolina ni tajnih volitev, da imamo volivni davek v sedmih državah, da se kruto prakticira ločevanje in diskriminacija z namenom, da se ljudstvo razdvaja za profite bogatih in pokvarjenih interesov.

Borba za svobodo ni le bitka na tisoče milj od tu; je tudi borba doma.
 Če bi bili dvostrankarji odkritosrčni v svojih govorih o svobodi, bi kongres na sedanjem zasedanju takoj zapisal v postavo celotni program predsedničkovega odbora o civilnih pravicah. Če ne bodo uzakonili tega programa, bodo osramotili ameriški narod, sami sebe pa razkrinkali kot preprosto orožje veletrgovinske-vojaške aljanse, ki sedaj gospoduje nad tem narodom.

In če so veletrgovinski interesi odkritosrčni glede na njihovo bojazen za našo domovino, lahko upravičeno pričakujemo slišati iz njihovih ust besede: "Mi smo res rodoljubi. Mi odklanjamo delati profite na račun obrambe naše domovine. Dokler ne preneha sedanja skrajna potreba, hočemo, da grede vsi profitti, vse dividende in vse super-plače v blagajno Zed. držav. V žrtvovanju za svobodo stojimo rama o rami s fanti, ki jih hočemo poklicati pod orožje."

Dokler ne slišimo takih izjav, se bo sumilo o krik, ki ga dvigajo, in dokler ne slišimo takih izjav, se bo nova stranka borila za pozitiven program miru, za kontrolo privatnih interesov doma in v inozemstvu. Borili se bomo za izgradnjo močnejše organizacije Združenih narodov. Borili se bomo proti prisiljenemu naboru in splošnemu vojaškemu vežbanju. Borili se bomo za mednarodno — ne enostransko razoroževanje. Borili se bomo, da damo sredstva Zed. držav na razpolago ljudstvu doma in v inozemstvu, in borili se bomo proti podpiranju kraljev, monopolistov in fašistov.

In borača se za doseg te cilje bo nova stranka postajala močnejša — kot najbolj gotova pot za obrambo naše demokracije dediščine. Strašitelji ne morejo zmagati, ako se bomo spominjali osnovnih načel, katerih smo se naučili v zgodovinskem razredu naših srednjih šol in v nedeljnih svetopisemskih šolah. Pod temi načeli je naša domovina postala krepka in močna kljub zgorajšnjim naporom sebičnejšev, da bi zastavili njen progres.

Močni v demokratični veri naših pradedov in z isto vero, ki jo nje vodila, bomo dosegli mir, po katerem vsak človek hrepeni.

Prevedel Mirko G. Kuhel.
 SANS.

Boj proti komunizmu velika prevara
 Saragatu in drugim desničarjem nekaj revolucionarne socialne demokracije je lahko jasno, da politika Zed. držav ne stremi dvigniti življenjske ravni (standarda) raznih tlačenih narodov širom sveta temveč le urediti stare režime in prid starega izkoriščanja delovnih množic.

Pomoč, dana Italiji, je bila edino za obvarovanje sistema kakršnega ima in papež je lahko v zahvalo za zmago iskreno maševal. Enako druga hierarhija v Italiji in minulo nedeljo so se vršile zahvalne maše tudi v Zed. državah, posebno v italijanskih cerkvah, v Argentini in v ostalih deželah na tej hemisferi. Zmaga je bila za stari red, ne za demokracijo in za socialne pravice. Saragat, ki je dobil v Italiji v zadnjih volitvah za svojo stranko nad dva milijona glasov, svari de Gasperija, da so socialne reforme v Italiji nujne in le ako jih bo zmagovita klerikalna stranka izvedla, se bo (Italija) lahko demokratično razvijala. To pravilo pa morajo kajpada zapopasti tudi v Washingtonu, sicer bo ameriška rekonstrukcijska pomoč brez trajne vrednosti.

Za enotno Evropo
 Ze prej omenjenih 16 socialističnih strank se je na konferenci v Parizu izreklo za ustanovitev Zedinjenih držav Evrope.

V ta namen je bivši premier Winston Churchill sklical konferenco raznih neodvisnih političnih strank in skupin, ki se bo vršila meseca maja v Haagu. Socialisti so na pritisk angleških laboritov sklenili, da se Churchillovega zbora ne bodo udeležili. To je bilo jasno, kajti oni, ako hočejo res ustvariti kako evropsko unijo, imajo moč zato, ker so v vladah, dočim je Churchill sedaj izven nje, čeprav ga v vseh njegovih akcijah podpira predsednik Truman ter njegova administracija.

Laboriti za spremembo španske vlade
 Na pariški konferenci so udeleženci priznali, da za Evropo ni dobro, ako ostane Španija izolirana, toda pod sedanjim režimom se je nikakor ne sme sprejeti v skupno družbo. Časnikar Irving Pflaum piše, da so angleški laboriti zaupno rekli, da naj bi diktatorja Franca nasledil bivši desničarski socialistični voditelj Indalecio Prieto, ki bi lahko Španijo organiziral na demokratskih principih. Prieto živi v izgnanstvu.

Isti poročevalec razlaga, da se v Washingtonu za take nasvete ne zanimajo. Nedavno je prišel

Spanija v politiki zapadnih sil sedaj zelo sporna točka

(Nadaljevanje s 1. strani.)
 in ne druge, ako so za demokracijo iskreno, ne samo na jeziku in zgolj v propagandne namene kot večina ameriških visokih politikov, katerim se gre po svetu edino za obvarovanje kapitalizma in s tem starega reda z vsemi krivicami, ki jih povzročata tlačenim ljudstvom.

Boj proti komunizmu velika prevara
 Saragatu in drugim desničarjem nekaj revolucionarne socialne demokracije je lahko jasno, da politika Zed. držav ne stremi dvigniti življenjske ravni (standarda) raznih tlačenih narodov širom sveta temveč le urediti stare režime in prid starega izkoriščanja delovnih množic.

Pomoč, dana Italiji, je bila edino za obvarovanje sistema kakršnega ima in papež je lahko v zahvalo za zmago iskreno maševal. Enako druga hierarhija v Italiji in minulo nedeljo so se vršile zahvalne maše tudi v Zed. državah, posebno v italijanskih cerkvah, v Argentini in v ostalih deželah na tej hemisferi. Zmaga je bila za stari red, ne za demokracijo in za socialne pravice. Saragat, ki je dobil v Italiji v zadnjih volitvah za svojo stranko nad dva milijona glasov, svari de Gasperija, da so socialne reforme v Italiji nujne in le ako jih bo zmagovita klerikalna stranka izvedla, se bo (Italija) lahko demokratično razvijala. To pravilo pa morajo kajpada zapopasti tudi v Washingtonu, sicer bo ameriška rekonstrukcijska pomoč brez trajne vrednosti.

Za enotno Evropo
 Ze prej omenjenih 16 socialističnih strank se je na konferenci v Parizu izreklo za ustanovitev Zedinjenih držav Evrope.

V ta namen je bivši premier Winston Churchill sklical konferenco raznih neodvisnih političnih strank in skupin, ki se bo vršila meseca maja v Haagu. Socialisti so na pritisk angleških laboritov sklenili, da se Churchillovega zbora ne bodo udeležili. To je bilo jasno, kajti oni, ako hočejo res ustvariti kako evropsko unijo, imajo moč zato, ker so v vladah, dočim je Churchill sedaj izven nje, čeprav ga v vseh njegovih akcijah podpira predsednik Truman ter njegova administracija.

Laboriti za spremembo španske vlade
 Na pariški konferenci so udeleženci priznali, da za Evropo ni dobro, ako ostane Španija izolirana, toda pod sedanjim režimom se je nikakor ne sme sprejeti v skupno družbo. Časnikar Irving Pflaum piše, da so angleški laboriti zaupno rekli, da naj bi diktatorja Franca nasledil bivši desničarski socialistični voditelj Indalecio Prieto, ki bi lahko Španijo organiziral na demokratskih principih. Prieto živi v izgnanstvu.

Isti poročevalec razlaga, da se v Washingtonu za take nasvete ne zanimajo. Nedavno je prišel

v naše glavno mesto bivši Francov minister vnanjih zadev Jose Felix Lequerica, ki je v imenu Franca vrnil obisk Trumanovega privatnega poslanika Myrona Taylorja. Ta zaupnik španskega diktatorja je velik osebni prijatelj admirala Leahya. Leahy je sedaj Trumanov "chief of staff".

Agenti španskega diktatorja v Ameriki pravijo, da je Lequerica s svojimi obiski pri ameriški vladi "zelo dobro opravil".

To je za socialne in druge demokrate v zapadnih državah jako nerodno. Radi bi ameriško pomoč, toda brez fašističnih primesi.

POROČILO ODBORA ZA SVOBODO TISKA

(Poroča: JOHN POLLOCK, blagajnik)
 Pravijo, da o mrtvih se govori le dobro, ampak ne pri Ameriški domovini.
 Ameriška domovina je prinesla na prvi strani 27. februarja t. l. poročilo o smrti rojaka Frank Fojkarja, samskega in brez sorodnikov v Ameriki, ki je bil star 59 let in umrl vsled srčne kapi. Pa je naš slavni urednik Jaka pristavil k poročilu pogrebniška besedila: "O njem se lahko reče: "kakršno življenje, taka smrt!"

Nekaj dni zatem je smrt zopet pobrala rojaka, le s to razliko, da si je sam vzel življenje, pa pobožna tetka A. D. ni pristavila nobenega komentarja. Pobožni urednik, kakaj tako?
 Morda zato, ker je pokojni Fojkar prispeval za svobodo tiska, ali radi tega, ker se je zgražal nad tožbo kaplana, odnosno bivšega ravnatelja Zadrževne zveze v stari Jugoslaviji. Ali je Krist učil sovraštvo ali ljubezen? Naj vam bo v pouk, da sila vedno rodi odpor. Da je to res, vam kaže nasledna objava prispevalcev za svobodo tiska, poštenega tiska, a ne tiska laži in zavajanja, groženj in strahovanja.

Po \$25: društvo št. 33 SNPJ, Ambridge, Pa.; društvo št. 87 SNPJ, Herminie, Pa.
 Po \$10: društvo št. 85 SNPJ, Republic, Pa. in društvo št. 381 SNPJ, Aquilar, Colo.
 Po \$5: Mr. in Mrs. Louis Pečenko, Ruchmand Rd., Euclid, O., in Joe Vidmar, Milwaukee, Wis.

A. Zarnik iz Herminie, Pa., poslal \$3.25 za Sam Debelak; John Pečnik, Fontana, Calif., poslal \$71, darovali so: Louis Novak \$10. Po \$5: Albert Hrast, Louis Parkel, John Pečnik, Pavel Tavčar; 10 jih je prispevalo po \$2, 20 po \$1 in dva po \$0c.
 Društ. št. 472 SNPJ, Homarville, Pa., \$10.
 Anton Bezek, Waukegan, Ill., poslal vsoto \$22 za sledeče: Zenisko društvo št. 119 SNPJ, \$10; Jacob Mesec \$5; dva po \$2 in trije po \$1.
 Društ. št. 9 SNPJ, Pittsburg, Kansas, \$10.
 Mrs. Mary Lukek, Euclid, O., \$5.

Društvo št. 586 SNPJ, Cheswick, Pa., \$10. Podružnica 55 SANS, Strabane, Pa., \$50.
 Edward Tomasic, Walsenburg, Colo., poslal \$91 za sledeče: društvo št. 299 SNPJ, \$25; društvo št. 101 ABZ \$15. Po \$5: Edward Tomasic, Blaz Stravas, Frank Stravas, Tony Bergoch, Joe Turkovic, John Lepich, Joe Corclan, John Zupan \$3; trije po \$2 in sedem po \$1.
 Citalnica Slovenskega narodnega doma, Waukegan, Ill., \$5.
 Slovenski narodni dom, Waukegan, Ill., \$250.
 Društvo Triglav št. 48 SNPJ, Barberton, O., \$15.
 Joseph in Mary Keschman, Anaconda, Mont., \$5.
 Društvo Slavija št. 1 SNPJ, Chicago, Ill., \$100.
 Frank Udovitch poslal za John

Košička, Chicago, Ill., \$10.
 Steve Skorjan, Indianapolis, Ind., poslal \$82.50 za sledeče: društvo France Prešeren št. 34 SNPJ, \$25; Mr. in Mrs. Valentin Stroj \$10; po \$5: Steve Skorjanec, Joseph Rudhner, Mr. in Mrs. Alojz Urbančić, Stanley Ule, Frances Urbančić, Louis Sasek; štirje prispevali po \$2, devet po \$1 in ena 50c.
 Društvo št. 225 SNPJ, Girard, Kansas, \$25.
 Društvo Francico Ferrer, št. 131 SNPJ, Chicago, Ill., \$15.
 Društvo št. 375 SNPJ, Breckenridge, Pa., \$5.
 Frank Perko, Milwaukee, Wis., poslal \$81 za sledeče: Društvo Sloga št. 16 SNPJ in federacija društev SNPJ vsak po \$25. Po \$10: Martin Pogačar, Frank Jager in Mike Kirn, in eden \$1.
 Mirko G. Kuhel, poslano na glavni urad SANSa \$265.20.
 Izobraževalni in zabavni dom v Library, Pa., \$100; društvo št. 386 SNPJ, Library, Pa., \$50.
 Po \$25: Slovenski dom v Johnston, Ill., društvo št. 49 SNPJ, Girard, O. in društvo št. 648 SNPJ, Toronto Ontario, Canada.

Podružnica 60 SANSa, Chicago, Ill., \$15.
 Po \$5: društvo št. 125 SNPJ, Hibbing, Minn.; John Zagar, Charming, Mich.; društvo št. 313 SNPJ, West Frankfort, Ill., in John Sebanc, New Smyrna Beach, Fla.
 Frank Vrbancič, McIntyre, Pa., \$3.20 in dva po \$1.
 Joseph F. Durn poslal \$212, nabrano pri podružnici 48 SANS, Cleveland, O., od sledečih: pevski zbor Jadran, Waterloo Rd., \$50. Po \$25: društvo Vipavski raj št. 312 SNPJ in Citalnica SDD, Waterloo Rd. Po \$20; Mr. in Mrs. Ant. Mrak in en neimenuvan. Po \$10: društvo Brooklyn št. 135 SNPJ in Frank Kocsek, Edna Ave. Po \$5: Karol Dekleva, John Zaube, Steve Crnigoj, J. S., Anton Vesel in družina in Louis Pirc. Po \$3: Joseph Udovitch, Jacob Selan in A. Sosic družina; šest prispevalo po \$2 in eden \$1.
 Mrs. Julia J. Pirc nabrano v uradu Enakopravnosti \$170.75. Mrs. Jennie Okolish, Barberton, O., \$25; dramsko društvo "Naša zvezda", Euclid, O., \$10. Po \$5: Anton Tavzel, Rudy Smaltz, Frank Drobnič, Frank Fojkar, John Galič, Frank Hribar, John Lazar, Jože in Danica Hrvatini, Joe Medic, Mrs. Dora Sulen, Mr. in Mrs. Pralenti, East 239 St., John Prudič, Willoughby, O., John Gabrenja, Ivan Ave., Euclid, O., John Mihelich, E. 74th St., in trije neimenuvani; Mary Vinsek, London Rd., \$4.50. Po \$3: Peter Debelak, John Troha, John Komatar, August Grobčšek, Joe Miklavčič, eden neimenuvan; pet prispevalcev po \$2, štirje po \$1.50 in 12 po \$1, eden 25 centov.
 Frank Granda, Acosta, Pa., nabral med prijatelji \$4.75.
 Peter Kurnik, San Francisco, Calif., \$5.

Društvo Nada št. 102 SNPJ, Chicago, Ill. \$50.
 Društvo Prosveta št. 275 SNPJ, Maynard, O., \$25.
 Po \$10: društvo št. 200 SNPJ, Herminie, Pa., in društvo št. 92 SNPJ, Franklin, Kansas.
 Društvo Triglav št. 94 SNPJ, Colorado Springs, Colo. \$5.
 Mrs. Rose Dablock, Blairsville, Pa., poslala \$5 za sledeče: društvo št. 13 ABZ, Baggaley, Pa. \$10 in društvo št. 318 SNPJ \$5; podruž. 95 SANS, Hostetter, Pa., \$10 in John Resnick \$5; Ripetown, Pa., nabrano \$6; v okoliških naselbinah pa eden \$2.50, dva po \$2, sedem po \$1 in ena 50c.
 Društvo št. 106 SNPJ, Imperial, Pa., \$150 in Zenski klub odsek društva SNPJ \$25.
 Mrs. Antonia Remitz, Enunclaw, Wash., poslala \$22.55 za društvo Večernica št. 738 SNPJ \$5. Dva prispevala po \$2, 12 po \$1, dva po 50c, eden 30c in eden 25 centov.
 Milan Medvešek, Chicago, Ill., poslal \$6.20 za Mary Zugich \$5 iz De Pue, Ill., in eden \$1.20.
 Po \$10: društvo št. 434 SNPJ, Arma, Kans.; društvo šte. 35 SNPJ, E. Pittsburgh, Pa.; društvo Sloga št. 505 SNPJ, Monessen, Pa. in Victor Belec, Waukegan, Ill.

Federacija SNPJ društev za vzhodni Ohio in zapadno Pennsylvanijo \$25.
 Društvo št. 110 SNPJ, Chisholm, Minn. \$10; člani na seji \$7, skupaj \$17.
 Slovenski socialistični klub, Milwaukee, Wis., \$10.
 Frank Kushar, Brooklyn, N. Y., poslal \$19; društvo Bratska zveza št. 140 SNPJ \$10, Walter Derganc \$5; 3 prispevali po \$1.
 Joseph Skoff, St. Clairsville, O., poslal \$14, sedem jih je prispevalo po \$2.
 V imenu odbora vsem najlepša zahvala!

Zidje za relief veliko naberejo
 Ameriški Zidje so lani potrosili v raznih akcijah v pomoč svojim rojakom onkraj morja \$73,341,500.

NE ČAKAJTE,
 da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWDALE AVENUE
 CHICAGO, 23, ILLINOIS

Write for free list of all new SLOVENE records, the largest selection in US, by the best Slovene artists, to:

PALANDECH'S
 536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

SLOVENE RECORDS

10-inch records 79c COD, plus postage

C-1201 Be happy, polka
 Bye-bye-baby, polka
 C-1214 My honey is wandering in Tyrol; St. Clair polka
 C-1220 Too fat polka; Jolly polka
 F. Yankovic and his orch
 C-1192 Alpine waltz
 Lamplighter's polka
 C-1211 Village tavern polka
 Lumberjack — polka
 C-1215 Marianna polka
 Hit and miss polka
 F. Zajc and his Polkateers
 T-103 Silk Umbrella polka
 Linden Tree — waltz
 T-106 Tivoli Park Polka
 Village Square Polka
 T-114 Red Wine — Polka
 Edelweiss waltz
 Ernest Benedict Quartet
 R-574 Na Marjanov, Polka
 Clarita (Clara) Polka
 R-575 Cleveland Valček
 Mala Nocek, Polka
 J. Ferenč and his Tav. Band

Write for free list of all new SLOVENE records, the largest selection in US, by the best Slovene artists, to:

PALANDECH'S
 536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

Points Finger at "Merchants of Death"

"Profits in privately owned armaments industries are one of the main reasons for war," a United Nations meeting was told a few days ago by Alberto G. Fernandez, representative of a South American country, Colombia.

He urged that arms factories in all nations be put under government ownership, to eliminate private profits.

Fernandez' proposal was ignored, but he stated a great truth. There is plenty of proof that profit-seeking munitions makers do promote international fears and wars.

Some of the evidence was dug up and presented to Congress before the First World War by Congressman Clyde Tavenner, a Democrat from Illinois. In the 1930's, the Nye munitions investigation filled a five-foot shelf of books with proof that has never been controverted.

Anyone reading those volumes will be convinced that German, French, British, American and other armament manufacturers planted seeds of international hatred and distrust, blocked disarmament, and promoted arms races that helped bring on many bloody conflicts, including the First and Second World Wars.

GERMANY WILL WIN THE WAR?

"If the United States and Russia go to war, Germany will win the war."

So declared William L. Shirer, noted author and radio broadcaster some months ago. That statement resulted in Shirer being taken off the air and silenced for sometime.

The powerful concern that was his sponsor did not want the people to hear anything like that.

Recently another startling statement was broadcast from Italy by Ed Murrow, probably the most liberal broadcaster still permitted by the economic powers that be to report the news. He said "the people of the United States should realize that the people of Western Europe do not want to be liberated again. They do not want to participate in any war on any side."

That statement may not be exactly verbatim, but as best as we can recall it well reports what Mourer stated Tuesday evening.

Murrow's statement was echoed on the Town Hall of the Air program later by a Mr. Scott who has been in Germany some time.

Secretary of State General Marshall, a position no General should ever hold, makes the broad charge that the Bogota uprising was Communist inspired. Perhaps General Marshall has proof that it was a Communist who murdered the leader of the Liberal movement in Colombia when he stepped out of his office. We doubt it. It was from all indication that murder that set off the Bogota uprising.

There is too much involved in international affairs for any State Department to be careless, or for it to fail to have the low-down on what people everywhere are thinking.

The United States is a democratic nation. Why then does not the State Department propose to Russia that a proper and fairly supervised election be held in Russia and the United States to decide whether the people of these two nations want peace or war?

Nothing would achieve more for democracy both in world wide support and world wide sentiment.

All diplomats, state departments and governments should realize that in an atomic age there will be one world or no world and one more war means no world.—Minneapolis Labor Review.

PEOPLE DO IT

By HENRY JONES

A news item recently made the Railway Mediation Board, the NLRB, the Conciliation Service and a host of professional arbitrators green with envy. It came from Enville, England, where on April 11, a wage increase for a sexton was granted after the request had been under consideration for 35 years. This demand for a pay boost originated back in 1913 when the sexton was given an additional graveyard to take care of. He wanted double pay for double work, 8 more shillings a week. He got the increase on April 11 of this year, but not retroactive. "These things," he said and without the aid of a labor leader to guide his thoughts, "take a bit of thinking out. They must not be rushed."

DELAY is the great advantage of what is called "orderly bargaining procedure," and it is an advantage that accrues almost entirely to the employers. Even when the period of delay is not used to stock up so that the eventual strike will be less effective, it still has the advantage to the employer of delaying the increase. The effect of this stands out in the steadily declining relative wage status of railroad workers who used to be "the aristocrats of labor" but who have been the victims for the longest time of this sort of procedure. It keeps their wage boosts to catch up with living costs regularly a year or two behind the general parade. Since there is more room for wage movements upward than downward, and since the employer has his own ways of refusing to accept orders, and provide employment without even calling it a lock-out, the advantages of these delays of "orderly procedure" necessarily go to the employing class.

UGLINESS is considered the proper atmosphere for the work-

ing class. The former Presidential yacht, the Mayflower, has been converted into a tramp cargo carrier. Says the N.Y. Times about the conversion:

"Dull gray paint, broken here and there by rust spots, covered the graceful lines of the vessel, and a brief glimpse of her interior showed only austere quarters for the crew where once Presidents lined in elegance with royalty."

We can dispense with the elegance and royalty, but the question still remains why everywhere there is so much work done to make the life of the working class ugly.

REMEMBER the era of "labor banking?" Those balmy days of the 20's when the Saturday Evening Post was counseling workers to forget about strikes and the class struggle, put their money in union banks and let the labor leaders acquire directorships in the industries and thus bring about a revolution just by saving our pennies. We are reminded of it by a little item announcing the 25th anniversary of the sole survivor of that era, the Amalgamated Clothing Workers' bank, still doing business.—From Industrial Worker.

EYE TO EYE

By MERLE BEYNON

My wife has no opinion on questions of the day, she lets the Democrats and Republicans go their way.

She has no thoughts on taxes, Disarmaments or peace,

Where she's concerned, the butcher

is the one who's saving Greece, She thinks the nation's problems

Will always be confusion; While I, with careful study,

Have reached the same conclusion.

THE MARCH OF LABOR

WAGES IN THE BUILDING TRADES HAVE RISEN 40% FROM JULY, 1939 TO JULY, 1947. IN THE SAME PERIOD THE COST OF LIVING WENT UP 50%. BUT THE WHOLESALE PRICES OF BUILDING MATERIALS ROSE 96%.

OF THE 100 LARGEST CORPORATIONS IN THE U.S. TODAY, 44 ARE INVOLVED IN ANTI-TRUST SUITS BROUGHT BY THE FEDERAL GOVERNMENT.

IT IS ESTIMATED THAT THERE ARE MORE THAN 1,500 COMMUNALLY DECENT PERSONS IN AMERICA.

WHAT'S UNDER YOUR HAT—OR CAP? IF YOUR HEADWEAR WAS THIS UNION LABEL YOU KNOW IT'S UNION-MADE!

A Lesson in Journalism

—OR—

How to Report a Strike

NOTE: Wall Street was strewn with bodies of union members March 30 after police launched a nightstick attack on picketlines of the striking United Financial Employees (AFL). In the worst occurrence of police brutality in New York since the war, 50 pickets were injured and another 50 were jailed.

Here's the way New's York papers headlined the story:

Sun: WALL STREET PICKETS RIOT.

Telegram: WALL STREET PICKETS FIGHT COPS.

Mirror: EXCHANGE STRIKERS BATTLE WITH POLICE.

Herald Tribune: PICKETS BATTLE POLICE.

Only the New York Post (COPS CLUB PICKETS IN WALL STREET) and PM (UNION CHARGES POLICE BRUTALITY IN WALL STREET CLUBBING) presented the real story. The New York Times was carefully neutral: PICKETS AND POLICE BATTLE IN WALL STREET.

"If you're going to be a newspaper reporter when you grow up, son," said Mr. Dilworth, "there are some basic principles you'd better learn first."

"Such as what?" asked Little Luther.

"Such as that in strikes, for example, it's always the pickets who attack the cops."

"You mean they provoke the cops by getting their bodies in the way of their clubs?"

"Exactly. Principle No. 2, son, is that pickets never march in orderly fashion. They always riot."

"Natch, Pop."

"This next principle, son gets a little complicated because it deals with mathematics. Now if the strikers are staging a demonstration, you always divide their estimate of the turnout by about four and give that as the official police count. On the other hand, if rioting develops, you multiply the number of strikers by several digits and divide the number of cops, see?"

"Check. How do you describe a scab, Pop? For a family newspaper, I mean."

"That's easy, Luther," said Mr. Dilworth. "He is a loyal employee who resists all attempts to coerce him out of his job."

"And a fink?"

"A fink is a private guard or detective whom the employer is forced to hire to protect his valuable property from threats of sabotage which he receives via unsigned scrawled notes decorated with the hammer and sickle."

"What about the union leaders, Pop?"

"Ah," said Mr. Dilworth, expansively. "There you have real freedom of the press, son. You can call them almost anything. You can call them Reds, communists, dictators, labor czars or racketeers."

"You dazzle me, Pop. Is that all?"

"Oh, no. If the union leader has a little wooden fishing shack somewhere up in the mountains, it becomes a palatial country estate. And if he has an old second-hand Ford, it becomes a sleek, shiny limousine."

"How about shortcuts, Pop?"

"Oh, the adjective is the thing for that. For instance, a union leader is grimaced, silent, surly,

beetle-browed, gimlet-eyed or burly."

"And a corporation president?"

"Dignified, Luther, always dignified. . . . Then, of course, there are a few other helpful hints I can give you, son. Unions, for instance, are always monopolies, and monopolies are always free enterprise. Dues are always exorbitant and profits are always distressingly low. Union demands are excessive and the company's attitude is conciliatory."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

"Yes, isn't freedom of the press wonderful, Luther?"

"Yeah," granted Luther. "Remind me to ask you about it some night. You haven't told me a bedtime story in years."

"And you are always right and I am always wrong?"

THE LAST WORD

By DUFFY

Few of us know or appreciate the value of time in the building up of estates. At least we don't appreciate it as did the Astors, the Vanderbilts, the Rockefeller's did years ago — and as Benjamin Franklin did almost 150 years ago.

Time adds money to money by interest and in our economy, interest is quite an important part of the creation of wealth.

The Astors and the Vanderbilts many years ago bought cheap property and kept it. Time marched on, increased the value of the property, and made most of them rich.

It's an amazing thing—but the average man of today could create for his grandchildren and his great grandchildren—a fortune of considerable means without too great an investment.

I was doing a little figuring only the other day and the results struck with considerable force. Had my father, when he came to America back in 1890 put a hundred dollars in the bank and then added only a dollar a week to that account, boy would I be in the bucks today!

Know how much that nest egg would amount to? Well, it would have been a mighty fine little fortune—and a lot more than I have today.

Ben Franklin had the right idea. He left \$500 in cash to be left untouched at interest for a hundred years, then at the end of the hundred years, the money was to be used to establish some sort of foundation to further study of electricity.

That foundation today is the Benjamin Franklin Institute and it has plenty of money from that \$500 and the compounded interest.

Of course the average man doesn't expect to live to be a hundred years old or to have his family continue a saving tradition to build up a fortune in a hundred years — but it can be done!

Many men have left money in their wills for future use and have established many worthy charities or institutions of learning with money so left to grow.

Ben Franklin also said once that a penny saved is a penny earned. He must have known what he was talking about, for he knew finances.

Pennies, nickels, dimes, quarters, and halves—saved up mount to something, if only we didn't have to pay it all out, but someone said all of us could get by on 10 per cent less, and save the difference.

Maybe so, I've not been able to do it. Have you?

Yachts vs. Bread

Walter Reuther in his CBS "People's Platform" debate with Sen. Robert A. Taft:

"The tax bill just passed by Mr. Taft and his group in Congress gives a man with four in his family, with a \$2500 income, a \$69 tax reduction, but gives a man with a \$250,000 income a \$34,700 tax reduction."

"This means more yachts and less bread and butter for the people."

Saves Teeth

Good news for people with poor teeth! A gallon of sodium fluoride costs only a nickel. According to the U.S. Public Health Service, if this solution is applied four times it will permanently safeguard teeth against 40 to 50 per cent of the cavities which ordinarily develop. Your dentist should know about it.

Some Not Registered

"Did you know all the animals came on Noah's ark in pairs?" "All except worms and they came in apples."

lodges of the SNPJ, SDZ, CFU, AFU and others, both young and old. The program will be well worth your while.

Admission will be free. Please remember the date, Wednesday, May 12.

HOW TO SPEAK FOR DEMOCRACY?

"He speaks for democracy," said Congressman Mike Mansfield of Butte, Montana, when he put into the "Record" a speech made a few days ago by William O. Douglas, Justice of the Supreme Court.

LABOR decided that extracts from Justice Douglas' remarks would make a good editorial, and here it is:

"The answer to the program of the Communists is a dynamic and vital program on the democratic front. The remedy is relatively easy if we have the will and faith to adopt it.

"At home, we must put an end to the shameful practice of branding everyone a Communist who espouses a liberal reform or promotes a program for the underprivileged.

"The Communists spend their evenings ringing doorbells, writing literature, spreading their faith, while the rest of us are at the movies or relaxing in social activities.

"By sheer persistence, they get command of meetings espousing human causes, and move their agents into important posts in democratic organizations. Progressive labor leaders have shown how these political tactics can be combated.

"There are not over 100,000 Communists in this country. They would be fairly impotent, though 100 times that number, if we, the democrats, took our politics seriously and threw our full energies into political organization and activity.

"The political antidote to Communism is effective democratic government. The words of Lincoln are advice we should not forget:

"If destruction be our lot, we must ourselves be its author and finisher. As a nation of freemen, we must live through all time, or die by suicide.

"The problem on the foreign front is much more difficult. Our greatest error would be to fashion our foreign policy in terms of anti-Communism. We will fail miserably if we do no more than that.

"For then we will end by railing and ranting at the specter of Communism, but do nothing to eliminate the conditions upon which Communism thrives.

"If we follow that course, war will appear as the only alternative. And this time war would well be an Armageddon.

"Our foreign policy must be designed to promote liberal, humanitarian programs for the masses of the people of the world. It must strengthen the democrats forces in other nations, and not entrench reactionary interests that thirst for power.

"Most areas of the world are bleak and desolate, when judged by the living conditions of the people. At times the people live under a serfdom of poverty and disage. At other times it is industrial or political serfdom.

"The Communists are artists in exploiting these conditions. They can promise pie in the sky to those who will enlist in their political army.

"If we want the hundreds of millions of the peoples of the world in the democratic ranks, we must show them the way with practical programs of social reconstruction.

"Then the flood tide of Communism will begin to recede."—Labor, Washington, D. C.

WE SEE BY THE PAPERS

The importance of beer in the social structure of the Ovambo Ukuanyama tribe in Southwest Africa cannot be underestimated.

Dr. Edwin M. Loeb, ethnologist and anthropologist of the University of California South African Expedition, reported after spending five months among the natives.

Their so-called "Kaffir beer" wouldn't meet with American and European standards, for its "sour, muddy-looking beverage," he says, made by fermenting Kaffir corn. However, if it's of poor quality, as judged by their standards, the native loses face when serving it to his guests—and bang, there goes his social prestige. Making the beer is strictly women's work, usually occupying the full time of one or more wives in a well-run household.

"There is no reason to investigate him," Senator Taylor said. "He does not work for the Government. He is not seeking public office.

"He is being investigated because he is a brother of Glen Taylor, Senator from Idaho, candidate for Vice President on the Henry A. Wallace ticket. It is a sad commentary. We are not far from a police state."

A warning of more inflation to come was issued April 8 by the Federal Reserve Board. In a letter to Sen. Charles W. Tobey (R., N. H.), acting Board chairman Marriner S. Eccles said "the prospect for inflation is even greater now than it was last November."

Eccles cited the \$6 billion foreign aid program and the spending of at least \$3 billion for rearmament as factors boosting prices.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.

Eccles is being replaced as Federal Reserve chairman by Thomas B. McCabe. Demotion of Eccles by President Truman was regarded as a victory for major commercial banking groups. Eccles fought for a program of consumer protection through strong controls on inflation.